bestuursverslag en jaarrekening 2023

VEEM HOUSE FOR PERFORMANCE

Bestuursverslag VEEM HOUSE FOR PERFORMANCE 2023

INHOUDSOPGAVE **p 1**

VOORWOORD **p 3**

1. VEEM HOUSE FOR PERFORMANCE **p 4**
1.1 Uitgangspunten **p 4**
1.2 Terugblik **p 5**

2. ACTIVITEITEN IN 2023 **p 5**
2.1 Eigen producties **p 5**
2.1.1 ROTOR *p 5*
2.1.2 Antony van Gog *p 7*
2.1.3 Flavia Pinheiro *p 8*
2.2 Coproducties **p 9**
2.2.1 GREENHOUSE *p 9*
2.2.2 Vincent Riebeek - DANSCO *p 10*
2.3 Residenties **p 11**
2.3.1 Stella Kruusamägi - Life Long Burning artistic exchange *p 11*
2.3.2 Amparo González Sola - GREENHOUSE AIR *p 12*
2.3.3 Flavia Pinheiro - 3PackageDeal *p 12*
2.3.4 Reza Mirabi - Life Long Burning artistic exchange *p 13*
2.4 Workshops & interactie **p 13**
2.4.1. Soup for Thought: Troubling Times Trembling Bodies *p 13*
2.5 Bookshop en booklaunches **p 14**
2.5.1. Symposium en boekpresentatie: De Kunst van het Maken p 15
2.6 Presentatie **p 16**
2.6.1 PARADISE: Spring collection - SNDO3xECD2 *p 16*
2.6.2 Sky, My Husband! - Mime afstudeervoorstelling / Roeland Hofman *p 16*
2.7 Reprises **p 17**

3. MARKETING **p 17**
3.1 Algemeen **p 17**
3.2 Pers en publieksreacties **p 18**
3.3 Kwantitatieve gegevens **p 18**
3.4 Marketingstrategie en bereik **p 22**
3.4.1 Visuele identiteit *p 22*
3.4.2 Online marketing *p 22*
3.5 Vrijkaartenbeleid **p 23**
3.6 Uitdagingen 2024 **p 23**

4. FINANCIËN **p 24**
4.1 Analyse ten opzichte van de begroting **p 24**
4.1.1 Baten *p 24*
4.1.2 Lasten *p 25*
4.2 Staat van baten en lasten en de balans **p 26**
4.2.1 Liquiditeit en solvabiliteit *p 26*
4.3 Huidige financiële positie **p 27**

5. ORGANISATIE **p 28**
5.1 Bestuur **p 28**
5.2 Dagelijkse leiding en medewerkers **p 29**
5.3 Naleving codes **p 30**
5.3.1 Governance Code Cultuur en Fair Practice *p 30*
5.3.2 Code Diversiteit & Inclusie *p 33*
5.3.3 Cyberveiligheid en wet- en regelgeving omtrent privacy *p 34*
5.4 Stakeholders **p 35**
5.4.1 Coproducenten *p 35*
5.4.2 Podia *p 36*
5.4.3 Overheidsfondsen *p 36*
5.4.4 Particuliere fondsen *p 36*
5.5 Risicoanalyse – Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats **p 36**

6. ONDERTEKENING **p 37**

BIJLAGE A Begroting 2024 **p 38**

VOORWOORD

Veem House for Performance, afgekort Veem House, is een internationale ontwikkel- en presentatieplek voor werk van makers met een achtergrond in performance, mime en dans en is gehuisvest in Werkgebouw 't Veem in Amsterdam West. Veem staat voor beweging, in overdrachtelijke zin, door ons te richten op groei, ontwikkeling, experiment en uitwisseling.

Het jaar 2023 was ook letterlijk een bewogen jaar waarin we prachtig werk hebben laten zien én hebben onderzocht hoe we naar de toekomst willen bewegen. We zijn in de zomer een interimperiode begonnen met een tijdelijk zakelijk leider die Veem House met verve door deze periode heeft geleid, en een kwartiermaker die in gesprek met makers en performers heeft gezocht naar een toekomstbestendig organisatiemodel. Voor de toekomst werken we naar een expliciete, heldere en open artistieke visie en leggen we zeggenschap bij de makers door hen niet in een format te zetten, maar in te spelen op hun ontwikkel-vraag in een zogenaamd Artist Driven House.

Veem House onderscheidt zich als een cruciale omgeving voor onderzoek en die een plek biedt waar creatieve praktijken zich kunnen ontvouwen in samenwerking en relatie met het publiek. Ook in 2023 is dat opnieuw zichtbaar geworden in projecten van (inter)nationale makers in Amsterdam en door projecten als het langlopende Life Long Burning en de samenwerking in Greenhouse.

We bouwen op vertrouwen, *sense of belonging* en autonomie. Trots op het team dat Veem House heeft geleid, vormgegeven en heeft doen weerleven met performances en activiteiten, kijken we met open vizier naar 2024, en aansluitend naar een nieuwe kunstenplanperiode vanaf 2025.

Liesbeth Koot,
Voorzitter bestuur
Stichting Het Veem Theater | Veem House for Performance

1. VEEM HOUSE FOR PERFORMANCE

Stichting Het Veem Theater brengt haar activiteiten onder de naam Veem House for Performance (hierna: Veem House). Veem House is een huis voor beweging in beweging.
We hebben altijd onze middelen ingezet om kunstenaars de tijd, ruimte en aandacht te geven die ze nodig hebben om een praktijk te ontwikkelen die zich uiteindelijk ook buiten onze studio's en tot ver voorbij de Nederlandse grenzen beweegt.
Onze focus ligt op beweging - zowel fysiek als sociaal - waarbinnen Veem House verrassende performances van opkomende artiesten, discursieve avonden en levendig artistieke Veem House Dinners toont. Door samen te werken met partners en co-curatoren, krijgen meerdere stemmen een plek in ons huis.

Ten tijde van het schrijven van dit bestuursverslag liggen er al nieuwe plannen voor de toekomst. We verhouden ons daarbij altijd tot de kern: We zijn een thuis voor mime, dans en performance, waar kunstenaars de ruimte krijgen om te experimenteren, zich te ontwikkelen en presenteren. Hierbij is volop ruimte voor ontmoeting, uitwisseling en interactie. In dialoog met andere makers en publiek ontwikkelen makers hun eigen signatuur.

1.1 Uitgangspunten

Het eigentijdse karakter, het steeds opnieuw zoeken naar de menselijke maat en het hierbij samen optrekken mét makers en mét publiek maakt Veem House tot een unieke plek. We komen tot nieuwe definities van huis, ontwikkelplek, artistieke praktijk en publiek. We bieden daarbij geen hapklare brokken, maar zetten aan tot nieuwe voorstellen en dialoog. Die uitwisseling vraagt een wederzijdse inspanning van zowel publiek, partner als maker. We werken voor een divers en internationaal publiek: van kunststudenten tot buurtgenoten, voor een Amsterdamse gemeenschap met alle verschillen in culturen en gender. Op een open en toegankelijke wijze maken we de gemeenschap deelgenoot van het maakproces. We bieden een veilige, inspirerende omgeving voor onderzoek en experiment. Hierbij is volop ruimte voor ontmoeting, uitwisseling en interactie. In dialoog met andere makers en publiek ontwikkelen makers hun eigen signatuur. Samen met onze partners werken we toe naar een open huis dat onderdak biedt aan al deze artistieke praktijken.

Om de visie van Veem House te realiseren hanteren wij een aantal uitgangspunten:

• Veem House biedt tijd, aandacht en ruimte voor duurzame ontwikkeling van makers.
• Veem House produceert en presenteert voorstellingen die nieuwe perspectieven op het bestaande bieden.
• Veem House biedt ruimte voor meerstemmigheid.
• Veem House betrekt publiek met uiteenlopende achtergronden bij de ontwikkeling van kunst en stimuleert gesprek naar aanleiding van de voorstellingen en actuele thema's.
• Veem House onderzoekt alternatieve manieren van organiseren en produceren. We brengen verbindingen tot stand met partners uit de buurt, het Amsterdamse, Nederlandse en Europese veld en andere maatschappelijke sectoren.

• Veem House werkt samen met GREENHOUSE. GREENHOUSE is een ontwikkelingsnetwerk van BAU, Boogaerdt/VanderSchoot, Keren Levi | NeverLike, Nicole Beutler Projects en Veem House for Performance.

1.2 Terugblik

Veem House for Performance kent een lange geschiedenis, opgericht in 1986 bestaat ze bijna veertig jaar. En al die tijd heeft ze zichzelf opnieuw uitgevonden en zich te verhouden tot het dan heersende culturele bestel. Ook de bezuinigingen van 2012 waarbij Halbe Zijlstra alle productiehuizen weg saneerde, wist Veem House ten positieve te keren. Toen er minder subsidie kwam werd het 100 dagen Huis geïntroduceerd. Een actie waar Veem House de publieke, politieke en publicitaire ogen op richtte. Het 100 dagen Huis werd het 10 x 10 dagen huis. Maar extra financiële ondersteuning om de jonge maker te ondersteunen bleef uit. En toen kwam corona. De pandemie die -wederom- de jongste generatie meer raakte dan de ouderen die met de maatregelen gespaard werden, maakte het er niet makkelijker op.

Inmiddels kijken we terug naar 2023. Een jaar waarin Veem House weer mooie activiteiten heeft geproduceerd en getoond. Maar ook een jaar waarin we pas op de plaats hebben moeten maken. Enthousiasme, hoop en drive moeten ook een keer hun vruchten afwerpen. En daar was 2023 niet het jaar voor. Daarom hebben we gekozen voor minder doen met meer aandacht en rust. Zodat er ruimte kwam voor het team en we hebben kunnen werken aan een financiele gezonde bedrijfsvoering en solvabiliteit. Deze koers gaan we vervolgen in 2024, met de ambitie dat er een verbetering is van de liquiditeitspositie en het weerstandsvermogen.

In de volgende hoofdstukken nemen we u mee in de activiteiten die Veem House in 2023 heeft weten te ontplooien. Veem House is trots en dankbaar dat het, ondanks de vele uitdagingen, alsnog makers heeft kunnen faciliteren, coproducties heeft gerealiseerd en ook heeft kunnen steunen in de ontwikkeling en productieproces van (internationale) makers.

2. ACTIVITEITEN 2023

Bij Veem House werken sterk geëngageerde fysieke makers uit binnen- en buitenland, met andere verhalen en nieuwe rituelen die culturen en communities samenbrengen. We plaatsen werk zoveel mogelijk in de wereld en creëren telkens een geschikte context om het werk te presenteren.

2.1 Eigen producties

In de planperiode 2021 - 2024 waren we voornemens plek te bieden aan in totaal vier House Artists. House Artists zijn verzekerd van een 3-jarig traject waarbij zij inhoudelijk, zakelijk en persoonlijk gecoacht worden. Het biedt ruimte voor experiment en ruimte om te falen.
Deze makers worden aangemoedigd om hun eigen signatuur (verder) te ontwikkelen in dialoog en interactie met andere kunstenaars en publiek in Amsterdam en ver daarbuiten. Ook de zelfstandige ontwikkeling van een professionele organisatie - in welke vorm dan ook - is een voortdurend gespreksonderwerp.

Het jaar 2023 was een overgangsjaar. De trajecten met Paula Chaves Bonilla en MOHA waren afgerond en het traject met de derde House Artist ROTOR performance collectief liep af. Nog steeds faciliteert Veem hen daar waar kan en gewenst, met ruimte of samenwerking.
Dit jaar zou gestart worden met een huismakertraject van een vierde maker. Echter, de focus bij fondsen op spreiding, productie, publiek en gezelschappen of makers maakt het ingewikkeld voor een Amsterdamse ontwikkelingsinstelling als Veem House om voor meerjarige trajecten extra financiering te genereren.
Dankzij de COVID Nieuwe Makers regeling van Fonds Podiumkunsten en de samenwerking met DansBrabant hebben we alsnog ons traject met Anthony van Gog kunnen verlengen. Door deze verlenging hebben we hem kunnen begeleiden als House Artist.
Met de première van *CrowdKill* in december 2023 heeft dit ook geculmineerd in een driejarig traject, waarbij Anthony twee producties heeft kunnen realiseren en nieuwe speelplekken en relaties heeft opgebouwd.

2.1.1. ROTOR

In 2021 creëerde ROTOR de voorstelling *Erosion* in samenwerking met Veem House for Performance en Schweigman&. *Erosion* gaat over de balans en interactie van mens en omgeving. De voorstelling won in 2022 de BNG Bank Theaterprijs.

In datzelfde jaar startte ROTOR met het onderzoek voor *ROTOR #3 - Sisyphus Machine*. In een samenleving waar stilstaan voelt als achteruitgang, realiseerde Performance Collectief ROTOR een performatieve installatie die de absurditeit van ongebreidelde groei verbeeldt. Het verlangen naar méér trok ROTOR door naar een lichamelijke beweging.
Centraal in deze performance staat het beeld van twee performers die om en om, soms samen, een touwladder beklimmen, maar nooit hoger komen. Het mechanische systeem van de scenografie waarop hij klimt doet het personage geen meter omhoog komen—hij zit vast in een eeuwige loop. De fysieke moeite die het hem kost, de eindeloze herhaling van de handeling, de duur en de intensiteit werkte hypnotiserend en riep een fysieke inleving op bij het publiek.

ROTOR wilde een voorstelling maken die de zoektocht naar zingeving belicht door het zinloze te ondergaan; naar de schoonheid van de poging en de rust die het misschien zou kunnen geven. Uiteindelijk ging de voorstelling over de draagbaarheid van het bestaan. De discipline en verdraagzaamheid van de mens is groot. De mens zal blijven pogen en daarbij proberen lief te hebben.

Het publiek reageerde geroerd en bewogen op de voorstelling. De setting van het publiek in een halve cirkel rondom de installatie, de uitputtingsslag tegenover de schoonheid van de beweging en het originele muzikale landschap van Krijn Moons, nodigen uit om te blijven kijken en trekken het publiek ‘in de voorstelling’.

Voor ROTOR is de interactie tussen de drie elementen beweging, scenografie en muziek van onmiskenbaar belang, ze ontstaan in dialoog op de vloer. Deze samenwerking is een van de

grootste successen waar ROTOR op dit project op terugkijkt. ROTOR is in staat gebleken ruimte te faciliteren voor elke discipline en autonoom persoon. Iedereen voelde zich uitgedaagd en kon zijn artistieke inbreng kwijt, zonder dat ze eenheid in de vorm verloren.

Centraal in de verdere ontwikkeling van ROTOR stond de professionalisering en verzelfstandiging van het collectief met een eigen stichting en aanpak. Een ander belangrijk onderdeel daarvan was het ontwikkelen van een eigen marketingstrategie en -plan. Voor *ROTOR #3 - Sisyphus Machine* is er een duidelijke en herkenbare beeldtaal neergezet, met een sterke wervende PR tekst en een social media strategie. De basis is gelegd om nu als collectief verdere stappen te nemen voor het ontwikkelen van ROTOR als merk, en de marketingactiviteiten uit te breiden.

ROTOR #3 - Sisyphus Machine is een productie van ROTOR in coproductie met Veem House for Performance en Schweigman& en in partnership met Over het IJ Festival, waar de voorstelling in juli 2023 in première ging. Veem House heeft ROTOR in alle fases bijgestaan met steun, expertise, faciliteiten en netwerk, van subsidieaanvraag tot verkoop. Op dit moment tourt de voorstelling, ondersteund door Schweigman& door het land.
ROTOR #3 - Sisyphus Machine kwam tot stand met de steun van Fonds21, Cultuurfonds en BNG Bank Theaterprijs.

Mede dankzij de inzet van Veem House en Schweigman& heeft ROTOR de kans gekregen om door te groeien. Er staat inmiddels een krachtig team rondom Hidde Aans-Verkade en Koen van der Heijden, die samen de kern vormen van het collectief. En dankzij enthousiaste en betrokken bestuursleden is ROTOR sinds 2024 een zelfstandige stichting. Hiermee sluit ROTOR het driejarig traject bij Veem House af.

2.1.2. Anthony van Gog

Anthony van Gog studeerde in 2019 af als Performer aan de Toneelacademie Maastricht en is sindsdien werkzaam in België en Nederland. Als duo met Maarten Heijnens maakte hij de succesvol tourende afstudeervoorstelling *Breathing Piece* (2019).

Na zijn fysieke partituur *Heartscore* (2021) in coproductie met Veem House for Performance, werkte Anthony van Gog in onze studio verder aan het concept van nieuwe fysieke performance *Crowdkill*. In 2023 sloten daarbij partners DansBrabant en PLAN Brabant aan.

Anthony wilde met *Crowdkill* samen met een fysieke performer/danser de uitbeelding van het zelfloze lichaam onderzoeken. Het ‘zelfloze lichaam’ is het idee dat wij mensen geen vaste kern hebben, maar dat identiteit zich vormt door ons te spiegelen aan wat er buiten ons gebeurt. Zelfontplooiing is zo niet meer een zich gestaag opbouwende ontwikkeling, maar een “naar alle kanten toe vallen, zonder enig houvast, een constant muterend lichaam. Uitgangspunt was een door hoge fysicaliteit energie-uitspattend lichaam dat steeds van vorm verandert. Eenzelfde soort lichaam vindt men terug tijdens mystieke ervaringen. Daarnaast is *Crowdkill* afgeleid van het gelijknamige schilderwerk van Franciscus Goya Saturno devorando a su hijo.

Dankzij de financiële steun van de Covid Nieuwe Makers-regeling heeft Anthony de performance *Crowdkill* in 2023 kunnen verwezenlijken. Het onderzoek vond verspreid over het jaar plaats tijdens residentie periodes bij Veem House for Performance en DansBrabant. Iedere werkperiode werd afgesloten met een Open Studio: het publiek, de makers en de betrokken partners gingen met elkaar in gesprek naar aanleiding van het getoonde en de indrukken die het achterliet. Anthony van Gog kreeg ook de kans om een Work in progress te tonen bij *OFFSPRING* van SPRING'23 en bij de *Zomersessie* van De Nieuwe Vorst.

Samen met beweger/danser Evangelos Biskas, geluidskunstenaar Boris de Klerk en later ook lichtontwerper Erik van de Wijdeven is *Crowdkill* ontwikkeld tot een volwaardige performance. In november beleefde *Crowdkill* een avant-première bij Veem House for Performance en ging in december 2023 in première bij de Nieuwe Vorst in Tilburg.

Veem House heeft met zeer veel plezier de stappen van deze getalenteerde en zelfstandige maker begeleid en gefaciliteerd en is dankbaar dat het dankzij de COVID-nieuwe makers regeling van Fonds Podiumkunsten alsnog een meerjarig traject met Anthony heeft kunnen realiseren.

Anthony van Gog:
'Ik ben enorm dankbaar voor de steun van FPK en de welwillendheid van Veem House for Performance en DansBrabant om het onderzoek en de performance te faciliteren. Door deze steun hebben we stap voor stap kunnen kijken wat nodig was in het onderzoek. Nadat we zeker waren van het feit dat het onderzoeksmateriaal ook daadwerkelijk kon resulteren in een intrigerende performance, maakten we een bewuste keuze naar de stap van realisatie.
Dat blijft zeldzaam als jonge maker, maar het werpt z'n vruchten af. Crowdkill is een bijzonder en uniek werk geworden dat mijzelf als maker heeft uitgedaagd en mijn mogelijkheden ook weer heeft verlegd. Daarnaast heeft de afgelopen periode ook gezorgd voor het ontstaan van een team waarmee ik de komende jaren graag mee door wil.'

2.1.3 Flavia Pinheiro

Flavia Pinheiro is een Braziliaanse choreografe en onderzoekster woonachtig in Amsterdam. Haar praktijk bestaat uit performances, video's, installaties en stedelijke interventies, in samenwerking met kunstenaars uit verschillende velden, zoals hedendaagse muziek, beeldende kunst, cinema en digitale kunst.
In Veem House werkte ze aan een nieuwe performance *The unborn.* Een solo dansvoorstelling die het publiek meeneemt naar een wereld van betovering. In de "tussenwereld" wordt een afwezige aanwezigheid opgeroepen waar verontrustende geesten de zwaartekracht tarten met salto's, zweven en rondhangen in de duisternis. De dans belichaamt een gevoel van magische beweging die kan communiceren met geesten, en kan worden gezien met gesloten ogen, alsof het een helderziend perspectief ontsluit. De performance nodigt het publiek uit om na te denken over de kwetsbaarheid en veerkracht van het leven, de mysteries van de geestenwereld en het eeuwige verlangen naar continuïteit.

Flavia werkte zelfstandig in onze theaterruimte, waar ze ook andere kunstenaars uitnodigde om mee te doen aan haar proces. Nadia Bekkers werkte mee aan het lichtontwerp, Tom Oliver was overall partner en adviseur, daarnaast nam Theremin-speler Elif deel aan haar performance en assisteerde audiotechnicus Julius.

Flavia is een bescheiden maakster, die veel verschillende dingen aanpakt en toch koers houdt. Wat we deden, naast het ondersteunen van haar op praktisch vlak, was haar ook voorzien van feedback bij doorlopen, en indien nodig, ook mentale support. Het heeft haar enorm geholpen, en voor ons was het goed te ervaren dat makers de artistieke expertise die Veem te bieden heeft, waarderen en optimaal gebruiken.

De voorstelling ging na een korte montageperiode in Veem House in première op 9 mei 2023, waar het driemaal voor publiek speelde. *The Unborn* is te zien op het Holland Festival 2024. De samenwerking wordt wederzijds zeer gewaardeerd en wordt voortgezet in 2024.

2.2 Coproducties

2.2.1 GREENHOUSE

GREENHOUSE is een ontwikkelingsnetwerk geïnitieerd door Nicole Beutler Projects, Boogaerdt/VanderSchoot, BAU platform, Keren Levi | NeverLike en Veem House for Performance. Het netwerk streeft naar een gezond artistiek ecosysteem in Amsterdam waarin dans-, mime- en performancekunstenaars floreren.
In GREENHOUSE bundelen we onze krachten om het ondersteunende netwerk te creëren dat kunstenaars nodig hebben om wortel te schieten, te groeien en te bloeien in de artistieke omgeving van de stad. Hierbij draait alles om het delen van verbindingen, faciliteiten, ideeën en expertise. Samen claimen we tijd en ruimte voor onverwachte ontmoetingen, verkenning en experimenten. We doen dat o.a. met drie terugkerende activiteiten: COME TOGETHER, GARDENING en een GREENHOUSE AIR..

<u>Come Together</u>

Come Together #9 is een GREENHOUSE-project in samenwerking met Frascati. Het is een driedaagse performance gathering in alle zalen van Frascati Theater met als doel ruimte voor experiment en uitwisseling te bieden. Het is een manifest en viering van de vele innovatieve en hedendaagse performance makers die Amsterdam huisvest. In plaats van het tonen van ‘af’ werk vormt Come Together een platform voor allerlei deelmomenten: work-in-progress, experimenten, flarden van performance, installaties, gesprekken en workshops.

We werken met het concept chain-curating. Alle partners dragen een maker voor die op hun beurt ook een maker voordragen. Alle makers krijgen de kans een dag in een studio te werken om vervolgens een schets te tonen van een nieuw project of een bestaand werk opnieuw te herzien.

Come Together vond plaats van 19 tot en met 21 januari 2023. Antonella Fittipaldi (SEESSES), Rita Bifulco, Eloy Cruz del Prado, Mees Vervuurt, Mariana Senne, Pleuni Veen, Billy Mullaney, Bymekaar (Sjaan Flikweert & Marc Alberto), Ainhoa Hernández Escudero, Artun Alaska Arasli,

Luis Lecea Romera, Flavia Pinheiro, Roshanak Morrowatian (ROVER), Diane Mahín, Ivan Cheng, Kathrin Gramelsberger & Jorgen Unom (Bühnenbiest), Valentina Campora , Luciano Pinna, Andy Moor, Trevoga en Mario Lopes toonden hier hun voorstellen.

Gardening

Gardening gaat over nieuwe zaadjes doen ontkiemen, maken, ontmoeten, voeden, groeien, delen en kruisbestuiven van elkaars werelden. Het is een intense snelkookpanformule van zes tot tien dagen. Vier dans/mime/performance makers krijgen studioruimte en een fee voor het onderzoek. Ze worden actief begeleid door de artistiek leiders van de GREENHOUSE partners. Om de dag zijn er gezamenlijke presentaties en feedbackmomenten. Iedere dag wordt iets nieuws uitgeprobeerd. De week wordt afgesloten met een openbare sharing waar de makers hun bevindingen/performances kunnen presenteren aan een publiek. In 2023 waren Pleuni Veen, Eloy Cruz del Prado, Elisa Zuppini, Amparo González Sola de deelnemende kunstenaars.

Een project als dit vraagt veel aandacht van de partners en deelnemers. Maar het verankert ook een unieke kans: om gedurende een week gezamenlijk te kunnen engageren en te kunnen uitwisselen is ongebruikelijk voor onze huidige tijd. De werkperiode van GARDENING #3 was langer dan in vorige edities en duurde 10 dagen. Tegelijkertijd was de frequentie van de interne presentaties lager. Na evaluatie is besloten dat de snelkookpan formule het meest vruchtbaar en haalbaar is voor 6 dagen, met om de dag interne deelmomenten en één publieke presentatie, zodat de nadruk blijft liggen op experimenteren en uitwisseling en zo veel mogelijk partners bij alle sessies aanwezig kunnen zijn.

Gardening toont de kracht van collectief denken en creëren. Het is fantastisch te zien hoe het gezamenlijk optrekken, durf en cross-disciplinair werken tot nieuwe vondsten leidt en vaak ook een vruchtbare opvolging op andere plekken.

2.2.2. Vincent Riebeek - Divert Zagreb, DANSCO en Arsenic Lausanne

In 2021 was Vincent Riebeek in residentie bij Veem House om te werken aan zijn stuk *Uchronia*. Daarnaast is hij op dit moment één van de Creative Crossroad kunstenaars van 2023-2024 aangedragen door Veem House. Voor een periode van twee jaar wordt hij met residenties ondersteund door de Europese samenwerking en het netwerk Life Long Burning.
In coproductie met Dansco en in samenwerking met Divert Zagreb maakte Vincent Riebeek bij Veem House in het kader van Life Long Burning een remake van *Kein Applaus für Scheisse* onder de nieuwe titel *Don't clap for Crap (not another shit show).* Het origineel werd voor het eerst uitgevoerd in 2010 door Florentina Holzinger en Vincent Riebeek. De scabreuze pas de deux groeide uit tot cultklassieker.

Vincent maakte een nieuwe bewerking met de Argentijnse performer Nica Rosés. Op 7 juni vond de try-out van *Don't clap for Crap* plaats in Veem House, met een nagesprek met Vincent na de voorstelling. Het was onderdeel van zijn artistieke proces, om zich voor te bereiden op de première bij Julidans op 4, 5 en 6 juli.

Recensie Theaterkrant:
‘De hele voorstelling voelt aan als een volstrekt eerlijke poging het publiek te engageren in een bepaalde levenswijze, bevrijd van opgelegde restricties en aannames. Ook al mag het ogenschijnlijk zo lijken: de voorstelling is helemaal niet bedoeld om het publiek te epateren. Misschien was dat dertien jaar geleden nog wel of enigszins het geval, maar nu is het eerder een volstrekt integere demonstratie van een manier van in het leven staan, voorbij beperkende clichés, kortom: een leven dat misschien wel alleen verwezenlijkt kan worden binnen de codes van het live theater.’

2.3 Residenties
Veem House biedt vanuit verschillende netwerken residencies aan en zendt makers uit naar andere huizen. Daarnaast is Veem House coalitiepartner in het door het AFK geïnitieerde project 3PackageDeal, waar artiesten ook een residency krijgen.In 2023 is Veem House actief betrokken geweest bij drie residencies. Een internationale met het LLB netwerk, een lokale met de GREENHOUSE partners en een vanuit de 3PackageDeal.

2.3.1 Stella Kruusamägi | Life Long Burning artistic exchange
Deze residentie-uitwisseling betrof een DANCE HUB project van het Life Long Burning Network waar Veem House onderdeel van is. Life Long Burning wordt gesteund door het Creative Europe Programma van de Europese Unie. Deze residency was onderdeel van een gelijkwaardige uitwisseling tussen MDT in Stockholm en Veem House for Performance in Amsterdam. De gekozen kunstenaars voor de residency waren Reza Mirabi (Amsterdam) en Stella Kruusamägi (Stockholm).

Stella kwam naar Amsterdam voor een residency in Veem House, waarna Reza in residentie ging bij MDT in Stockholm. MDT en Veem House creëren op deze manier ruimte voor artistiek onderzoek op het gebied van experimentele dans en choreografie en mogelijkheden voor uitwisseling met en tussen de twee gekozen kunstenaars en de respectievelijke steden/artistieke gemeenschappen/werkplekken/omgevingen van Amsterdam en Stockholm.

Stella Kruusamägi (1992) is een Estlandse kunstenaar-performer die woont en werkt in Stockholm. Met een diverse achtergrond in podiumkunsten en dans, omvat haar interdisciplinaire praktijk performance kunst, beweging, videokunst, geluidskunst, installatie en schrijven. Ze heeft een master in choreografie van de Stockholm University of the Arts en een bachelor in podiumkunsten van de University of Tartu Viljandi Cultural Academy. Stella is lid van de kunstenaarsincubator van Subtopia Katapult en maakt deel uit van de Cate Group, een kunstenaarscollectief in Alby, Zweden, samen met Andrea Diaz Ghiretti en Juanma González.

Haar werk gaat over psychologie en psychofysica en onderzoekt de fysieke en mentale grenzen van het lichaam, emotionele en psychologische toestanden en maatschappelijke normen. Ze behandelt onderwerpen als het queer lichaam, vrouwelijkheid en ethiek.

Tijdens haar residentie in het Veem House richtte Stella Kruusamägi zich op het onderwerp "Queering in the Periphery". Haar doel is om zowel met beweging als met stem de etikettering

van queerness en de ervaringen van degenen die zich verschoppelingen voelen binnen de LGBTQ-gemeenschap te onderzoeken. Tijdens het Open Studio op 12 mei 2023 deelde Stella inzichten uit haar onderzoek in dialoog met Reza Mirabi. Reza Mirabi reisde in oktober naar Stockholm voor een weerzien en residentie bij partner MDT in Stockholm.

Stella Kruusamägi:
'The exchange residency I participated in was eye-opening, making me realize the immense value of such programs. It involved immersing myself in a new environment, understanding the rhythms of life, and deepening my connection to the artistic pulse of the place. This experience provided insights into the management, development, and longevity of art scenes and venues. Furthermore, this residency had a profound impact on my studio practice, as it influenced and shaped my artistic investigations in unexpected ways. The new space I was located in brought forth fresh perspectives and inspired me to venture into unexplored artistic territories. Additionally, I enjoyed meetings with Reza. Our casual walks and conversations unraveled an unexpected artistic transformation. These exchanges not only added depth to my own understanding but also laid the groundwork for future dialogues. I imagine Reza as a potential collaborator with whom I would like to continue this organic exchange of ideas.'

2.3.2. Amparo González Sola | GREENHOUSE AIR
Samen met de partners van GREENHOUSE wordt één maker uit Amsterdam geselecteerd, die vier weken de tijd krijgt door middel van een studio en een fee om te werken aan een onderzoek. Amparo González Sola werd geselecteerd voor de GREENHOUSE AIR in oktober 2023. Het gaf haar de kans om een nieuw werk, voortkomend uit haar onderzoek tijdens GARDENING#3 verder uit te werken.

Amparo nam voor dit onderzoek als uitgangspunt de Malambo, een Argentijnse volksdans, traditioneel uitgevoerd door mannen die hiermee hun kracht tonen ten overstaan van anderen. Terwijl González Sola de Malambo opnieuw vanuit feministisch oogpunt bekeek, vroeg ze zich af: wat zijn de beelden en verhalen die we associëren met kracht? In welke genealogieën zijn ze ingebed? Kan een dans ruimte scheppen voor andere manieren van denken over de relatie tussen kracht en kwetsbaarheid?Het onderzoek heeft vier weken verschillende richtingen bewandeld en een nieuw spoor opgeleverd. Er vond aan het einde een deel-moment plaats in de studio van BAU. Amparo zet de ontwikkeling van de performance voort in 2024 met een residentie bij workspacebrussels (BE), en SPRING steunt Amparo met een première op het festival.

2.3.3 Flavia Pinheiro | 3PackageDeal
Middels de 3PackageDeal faciliteren Amsterdams Fonds voor de Kunst en Bureau Broedplaatsen een ontwikkelbudget, betaalbare woon- en/ of werkruimte en een netwerk voor 'toptalenten' uit de hele wereld. Samen met De Balie en De Ateliers vormt Veem House de coalitie 'Engaged Art'. Voor 2022/2023 heeft de coalitie de maker Flavia Pinheiro aangedragen. Dit traject werd afgesloten in november 2023 met een presentatie tijdens het International Art Talent Festival georganiseerd door AFK.

Uit deze samenwerking heeft Veem House in mei 2023 Flavia voorzien van een montage-, presentatie- en première-plek. Door haar ook met productie te ondersteunen is deze residency een coproductie *light* geworden.

2.3.4 Reza Mirabi | Life Long Burning artistic exchange
In oktober 2023 is de Amsterdamse Reza Mirabi naar onze LLB partner MDT Stockholm gegaan voor een artistic exchange residency. Voor zijn residentie liet hij zich inspireren door zijn herinnering toen hij in 2009 tijdelijk in India op een stuk land verbleef dat door toedoen van kolonialistische uitbuiting ogenschijnlijk onvruchtbaar was. Jarenlange zorg door de bewoners maakte het land tot een bloeiend bos en en een tuin met zeldzame plantensoorten.
Reza's onderzoek ging in op de verzorging en teelt van deze planten en hun zaadjes en met name het koesteren ervan. Met zijn onderzoek breidde hij het concept van zaden uit en beschouwde ze niet alleen in hun letterlijke vorm, maar ook metaforisch. Dit bredere perspectief omvatte ideeën, verhalen, mythen, gesprekken en relaties die als zaadjes fungeren. In die zin draagt ieder van ons zaadjes in zich - zaden die worden doorgegeven, gevoed, beoefend, die moeten worden bewaard of losgelaten.

Ter afsluiting van de residentie deelde hij negen niet-botanische zaden in verschillende vormen: een verhaal, een lied, een gedicht, een graffiti, het moment zelf, een ritmische praktijk, een genetisch gemodificeerd zaad dat landmijnen detecteert, drie woorden en een artikel over twee zussen in Gaza die vogels kijken.

Reza Mirabi:
'*My residency coincided with the violent actions of the IDF in Gaza, the West Bank, and South Lebanon. Protests and grief became integral to my time in Stockholm, utilizing the residency as a platform to address the ongoing oppression, genocide, and horrors. For me, choreography always emerges through urgency. To move and be moved—to use each other as portals to address current problematics and problematic currents in solidarity. I believe dance can become a reservoir to cope with today, process immeasurable grief, hold space, and find ourselves in it, reminding each other never to lose sight of the imaginary.*'

2.4 Workshops & interactie
De *Performance Situation Room* is een vrij in te vullen format van het Life Long Burning Network waar Veem House onderdeel van is. Life Long Burning wordt gesteund door het Creative Europe Programma van de Europese Unie.

Een Performance Situation Room (PSR) is een open bijeenkomst waarvan de inhoud wordt gevormd door opkomende en actuele artistieke, politieke en sociale ontwikkelingen. Als zodanig passen ze zich aan de actuele situatie en de specifieke omgeving van de partners aan, van kunstenaarsbijeenkomsten en debatten tot optredens en bijeenkomsten. Ze nodigen leden en deskundigen uit verschillende vakgebieden en uit het maatschappelijk middenveld uit en betrekken ze; ze interveniëren in lokale brandende kwesties, ontwikkelen educatieve en participatieve praktijken en maken spontane samenwerkingen met activisten en het culturele veld als zodanig mogelijk.

2.4.1. Soup for Thought: Troubling Times Trembling Bodies
Deze PSR was een productie van Veem House in coproductie met MOHA Project. MOHA was een van de huiskunstenaars van Veem tot 2022. Zij zijn nog steeds artistiek coördinator van het Veem House Dinner. Bij het Veem House Dinner staat de onverwachte ontmoeting centraal. Er is plek voor theatrale interventies, voor andere stemmen, voor het oprekken van je sociale talent. Het format biedt kunstenaars de ruimte om iets kleins uit te proberen in een informele setting. En het biedt het publiek de mogelijkheid om het onverwachte én nieuwe mensen te ontmoeten. We bieden een eenvoudige maaltijd, de prijs en toegang houden we bewust laag. Het is dé manier om ook mensen uit de buurt te betrekken. De doelgroep is kunstenaars en/of buurtgenoten, maar iedereen is welkom en zo worden we iedere keer verrast door internationale gasten die spontaan op het event en thema afkomen.

In 2023 waren er weinig mogelijkheden voor Veem House om Veem House Dinners te kunnen organiseren. De activiteiten in november bleken de uitgelezen context om de formats met elkaar te versmelten. Aanleiding was de behoefte aan samenzijn, om iets te kunnen betekenen in verwarrende en zorgwekkende tijden van oorlog en polarisatie.
Wat ons als huis en onze community verenigt is onze gedeelde vastberadenheid om niet passief te wachten tot de wereld verandert. Als kunstenaars en gemeenschap nemen we proactieve stappen om een verschil te maken, zelfs als we geconfronteerd worden met frustratie en machteloosheid. Wij geloven dat er hoop ontstaat als we samenkomen en onze kwetsbaarheden en ervaringen delen. Deze eenheid kan ons helpen in beweging te blijven in roerige tijden. Daarom had de PSR als onderwerp: Troubling Times, trembling bodies. De aanwezigen gingen met elkaar in gesprek over hoe problematische tijden hun weerslag hebben op je lichaam. En wat jou zou helpen.

De PSR werd gekoppeld aan een afsluiting van de werkperiode met een avant-premiere van de nieuwe voorstelling van Anthony van Gog, waar hij het zelfloze lichaam onderzoekt. Dit concept herinnert ons eraan dat onze identiteit niet vaststaat, maar eerder wordt gevormd door onze reacties op de buitenwereld – een voortdurend veranderend en evoluerend lichaam dat in alle richtingen beweegt.

2.5 Bookshop en booklaunches
De Veem House Bookshop bevindt zich in de foyer van het theater. Het bevat een selectie boeken die als ‘curatorial statement’ van het huis gezien kunnen worden. Het is een plek waar het publiek naartoe kan gaan om speciale boeken te vinden die rechtstreeks verband houden met wat er op het podium gebeurt. De boeken zijn te koop en de collectie wordt steeds opnieuw aangevuld met relevante boeken. De Bookshop wordt mede mogelijk gemaakt door een samenwerking met Buchhandlung Walter König.

De Bookshop is een paraplu voor presentaties van en gesprekken rondom boeken. Zoals booklaunches en eerder ook de Reading Group. Soms in samenwerking met partners, soms in het kader van een leesgroep, soms in relatie tot een voorstelling of onderzoek van een maker, soms in aansluiting op de actualiteit. Door middel van het geschreven woord proberen we de

betrokkenheid van de community bij de makers en hun onderzoek te verdiepen, en uitwisseling en nieuwe inzichten te verschaffen voor wat er in het theater gebeurt.

2.5.1. Symposium en boekpresentatie: De Kunst van het Maken
In samenwerking met Platform BK & Renée Steenbergen organiseerden we in januari 2024 het symposium en de boekpresentatie: De Kunst van het Maken. Een debat met kunstenaars, musea, theaters en vermogensfondsen. Met als doel om mensen bij elkaar te brengen, kritisch te reflecteren en het belang te benadrukken om de artistieke praktijk in het hart van het culturele ecosysteem prioriteit te geven.

Tijdens het symposium presenteerde kunsthistoricus en journalist Renée Steenbergen haar boek *De Kunst van Anders. 6 voorstellen voor culturele innovatie.* Ze rondde daarmee haar onderzoek af naar systemische problemen in de kunstsector die door corona zichtbaar zijn geworden. Het boek van Renée zat bij de ticketprijs inbegrepen. Door een kaartje te kopen kreeg je toegang tot de middag en ontving het publiek een exemplaar van *De Kunst van Anders*.

We gingen in gesprek met Aisha Pagnes (ANNASTATE) Alice Pons (MOHA Project), Jacqueline Grandjean (Noordbrabants Museum), Jolanda Spoel (Bijlmerparktheater) en Cathelijne Broers (Prins Bernhard Cultuurfonds), Rien van Gendt (en Marga Kroodsma (voormalig Veem House for Performance).

De middag was druk bezocht en veroorzaakte een vurig gesprek en betrokken publiek, waaronder kunstenaars, afgevaardigden van vermogensfondsen en beleidsmakers. Centraal stond de vraag: Hoe zetten we de maakpraktijk centraal in het culturele ecosysteem?

Het symposium richtte zich - op opbouwende wijze - op systeemkritiek binnen de kunstsector, waar instellingen de dominante rol spelen en individuele makers worstelen met financiering en verantwoordingsdruk. Problemen zoals de centrale positie van instellingen in het cultuurbeleid, beperkte directe financieringsmogelijkheden voor individuele makers en voor onderzoek/experiment. De nadruk ligt nu op groei en productiviteit, wat leidt tot onderbetaling in de sector. Het symposium benadrukte de noodzaak om collectieve denkkracht te gebruiken voor concrete voorstellen ter verbetering. Ondanks de verbeeldingskracht van de aanwezige makers, blijft het uitdagend om buiten bestaande kaders te denken, maar er is een urgentie om door te pakken voor een rechtvaardigere en duurzamere kunstsector.
In de bijlagen zijn twee verslagen van het symposium opgenomen.

2.6 Presentatie
Naast dat Veem House produceert en ontwikkelt is het ook een presentatieplek.. Met name de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunst is een graag geziene gast.

2.6.1 PARADISE: Spring collection - SNDO3xECD2
Jaarlijks organiseert de Academie voor Theater en Dans het samenwerkingsproject SNDO3xECD2, een traditie die al vijftien jaar bestaat en als vaste prik in het voorjaar in Veem

House wordt gepresenteerd. Tijdens SNDO3xECD2 werken tweedejaars dansers van ECD gedurende twee weken samen met de derdejaars choreografen van SNDO in ons theater. Studenten choreografie krijgen carte blanche om met de dansers van ECD2 een choreografie te maken. Samen ervaren ze alle facetten van het creëren van een autonoom werk – en de verantwoordelijkheid die die vrijheid met zich meebrengt. Het project stelt een generatie makers en performers in staat om samen te experimenteren, de taal van samenwerking te verkennen en te ontwikkelen.

Op vier avonden in april 2023 lieten ze de resultaten zien aan een publiek dat gedeeltelijk bestond uit SNDO- en ECD-gemeenschappen, maar ook nieuwe en terugkerende gezichten van Veem House. Tijdens deze intensieve kruisbestuiving worden nieuwe verbindingen voor de toekomst gelegd. Het bevestigt de toegevoegde waarde van Veem House om ruimte te bieden aan ontwikkeling en samenwerking van jonge kunstenaars op de vloer, wiens werk geworteld is in beweging.

SNDO choreografie: Agnė Auželytė / Barros / Ciro Monoarfa Goudsmit / La Uyi Ihasee / Sasu Korom / Yujing Liu / Saman Mahdavi
ECD dansers-performers: Yukino Abiko / Efua-Maria Raknerud Aikins / Kofi Boanyah / Harvey Burke-Hamilton / Isabel Dao / Theo Langohr / Federica Lovato / Mia Malenica / Clémence Masakidi / Layla Miño / Bo Nijssen / Esteban Alejandro Obregon Moriano / Josselin Prat / Pepe Rollema / Uhr'lice Rosaria / May Van Leeuwen / Gyuhyeong Yoo

2.6.2 Sky, My Husband! - Mime afstudeervoorstelling / Roeland Hofman
Veem House is ooit begonnen als huis voor de mime. Vandaaruit bestaat de lange geschiedenis tussen de Mime opleiding en Veem House. Nog steeds wordt mime gezien als een typisch Nederlandse vorm van podiumkunsten. Een waar vanuit het lichaam vertrokken wordt om een voorstelling te maken. Groepen als Bambi, Boogaerdt Van der Schoot, Boukje Schweigman en nog verder terug Carver en Jim van der Woude hebben allemaal in Veem House hun voorstellingen gespeeld. Uniek in de wereld is dan ook de Mime opleiding van de ATD en we zijn trots dat we de nieuwe generatie mimers nog steeds mogen ontvangen in ons theater.

In juni 2023 stond het vaste onderdeel van de opleiding het gezamenlijke afstudeerproject in onze zaal. De regie was dit jaar in handen van Roeland Hofman. De afstuderende mime studenten waren Evite Ancarola, Kirsty Baker, Jesse Debille, Tim van Dongen, Sjaid Foncé, Clara Ottignon en Olga Tsyganova.

We ervaren steeds weer dat het belangrijk is om studenten in deze fase van hun ontwikkeling te steunen en te boeien, maar ook om onszelf te positioneren als dé plek om getuige te zijn van de groei en ontwikkeling van hun kunstvorm. De plek waar kunstvormen zich ontwikkelen, ontmoeten en inspireren.

2.7 Reprises
Veem House beoogt makers te helpen bij hun verkoop door hen hierbij te begeleiden, door haar eigen netwerk met LLB te delen en makers en hun proces onder de aandacht te brengen. Zo

heeft Veem House veel kunnen betekenen voor Paula Chavez, Hendrik Vanmaele, Mami Kang, Jaha Koo en Bill Mullaney.

De voorstellingen die ge(co)geproduceerd worden door Veem House hebben vaak een internationaal karakter, dat mogelijk is omdat taal een ondergeschikte onderdeel is. Dat is een krachtig uitgangspunt, waardoor de hele wereld makkelijker je speelveld kan zijn.
Een andere reden waarom onze artiesten vaak de weg naar het buitenland kiezen biedt minder reden om trots op te zijn: in Nederland kunnen zij relatief weinig speelplekken realiseren. Vanwege de intimiteit tussen maker en publiek die noodzakelijk is voor de woordeloze voorstellingen, ontwikkelen onze makers voornamelijk werk voor de kleine zaal of alternatieve speelplekken. De programma budgetten van deze zalen zijn echter vaak klein en de inkomsten laag. Zo wordt een nog onbekende en uitdagende maker vaak als risico gezien voor de recettes en baromzet van de venue. Het is kortom niet eenvoudig om als nieuwe maker (vooraf) een lange speellijst te realiseren. Soms betekent dat ook dat een subsidie niet wordt gehonoreerd, omdat hier wordt gekeken naar spreiding.
In 2023 kenden 27 voorstellingen nog een (korte) tournee, waarvan 13 internationaal.

3. MARKETING

Voor 2023 lag de grootste uitdaging in het verstevigen van de bestaande publieksrelaties van Veem House. We wilden ervoor zorgen dat ons publiek terug zou komen, zich welkom en gehoord zou voelen. Er zou dit eerste jaar na corona weer volledig open zijn, aandacht moeten gaan naar het versterken van het community-gevoel.

3.1 Algemeen

Veem House ging in 2023 vol vertrouwen van start. Ondanks dat er minder financiële armslag was stonden er mooie projecten op stapel om ons publiek voor uit te nodigen.
Met name in de eerste helft van 2023 was Veem House 17 dagen open voor publiek, en trad Veem House met ROTOR, Mami Kang, Anthony van Gog en de performers van Come Together op buiten de eigen deuren in Amsterdam, Nederland en internationaal.
In het najaar werd het rustig. Met het AFK hadden we afgesproken dat we het kwantitatief rustiger aan mochten doen om te herstellen van de financiële gevolgen van corona en om ons op een nieuwe koers te richten. Een koers die eer aan zou doen aan Veem House en die financieel en organisatorisch toekomstproof is.

3.2 *Persreacties*

Ondanks dat Veem House minder zichtbaar was qua producties en programmering waren we wel degelijk zichtbaar voor pers.

Joost Goutziers van De Theaterkrant kwam langs bij *Crowdkil*l van Antony van Gog en schreef:

> *“Het is een indringende ervaring die binnenkomt, niet in het minst door het overweldigende, overheersende geluid uit de woofers. Als Evangelos Biskas wentelt en*

de sound dezelfde associatie oproept, dan smelten bewegingen en de persoonlijke ervaring kort even samen, althans ze raken elkaar."

Over ROTOR's *Sisyphus Machine* schreef Boukje Cnossen:

> *"Naast het indrukwekkende fysieke spel van Van der Heijden en Aans-Verkade, die samen het performance-collectief ROTOR vormen, is de derde hoofdrolspeler de muziek van Krijn Moons, die de toenemende risico's die de spelers nemen, meer lading geeft."*

In de zomer ging de remake van *Kein Applaus für Scheisse* in première tijdens Julidans. Deze voorstelling, een cult hit uit 2010 was toen al enorm controversieel. En ook nu deed *Don't clap for crap*, de nieuwe titel, een hoop stof opwaaien. You love it or you hate it. De Volkskrant was vernietigend. *"Getooid met golvende prinsessenkrullen en netpanty's over alle lichaamsdelen vergaloppeerden ze zich aan een remake (...)"* Javier Lopez Piñon plaatste de voorstelling in een heel ander context:

> *"Ook al mag het ogenschijnlijk zo lijken: de voorstelling is helemaal niet bedoeld om het publiek te epateren. Misschien was dat dertien jaar geleden nog wel of enigszins het geval, maar nu is het eerder een volstrekt integere demonstratie van een manier van in het leven staan, voorbij beperkende clichés, kortom: een leven dat misschien wel alleen verwezenlijkt kan worden binnen de codes van het live theater."*

The Unborn van Flavia Pinheiro is geselecteerd voor het Holland Festival 2024. Een enorme eer dat een gerenommeerd festival zo'n jonge, experimentele maker een internationaal platform geeft.

3.3 Kwantitatieve gegevens

Alle kwalitatieve producties en programma's die in 2023 in Veem House hebben plaatsgevonden zijn in onderstaande tabellen, conform het format van het Amsterdams Fonds voor de Kunst gezet.

Hieruit blijkt dat Veem House, ondanks de pas op de plaats, twaalf nieuwe producties heeft gerealiseerd, waar het er dertien had begroot. Het aantal reprises is conform afspraak.
Het aantal voorstellingen in Amsterdam en in het buitenland is 59% lager. Echter, in verhouding zijn de publieksaantallen slechts 39% lager. Met een gemiddeld aantal bezoekers van 89 ligt dit zelfs 48% hoger dan het begrote aantal van 60.

PRODUCERENDE ACTIVITEITEN	**REALISATIE ACTIVITEITEN 2023**	**ACTIVITEITEN AANVRAAG 2023**	**ACTIVITEITEN GEREALISEERD 2022**
Eigen producties	5	6	7
Coproducties	4	5	5

Internationale (co)producties	3	2	0
TOTAAL NIEUWE PRODUCTIES	**12**	**13**	**12**
Binnenlandse reprises	3	1	4
Internationale reprises	3	5	5
TOTAAL REPRISES	**6**	**6**	**9**

PRODUCERENDE ACTIVITEITEN	**AANTAL PRESENTATIES 2023**	**AANTAL BEZOEKEN 2023**	**AANTAL PRESENTATIES AANVRAAG 2023**	**AANTAL BEZOEKEN AANVRAAG 2023**	**AANTAL PRESENTATIES 2022**	**AANTAL BEZOEKEN 2022**
Presentaties in Amsterdam	34	2.533	62	1.750	69	1.599
Presentaties in de rest van Nederland	13	700	15	1.175	36	1.256
Presentaties in het buitenland	18	2.773	65	6.200	52	5.300
Buurtgerichte activiteiten	1	28	16	486	7	117
TOTAAL PRESENTATIES/ BEZOEKEN	**66**	**6.034**	**158**	**9.611**	**164**	**8.272**

TOTAAL AMSTERDAM	**35**	**2.561**	**78**	**2.236**	**76**	**1.716**
DIGITALE ACTIVITEITEN	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Veem House is naast een producerende instelling ook een presentatieplek. Er is met name in het eerste half jaar programma geweest in het theater.

PRESENTE-RENDE ACTIVITEITEN	**UITVOE-RINGEN GEREALISEERD 2023**	**BEZOE-KEN GEREALISEERD 2023**	**UITVOE-RINGEN AAN-VRAAG 2023**	**BEZOEKEN AAN VRAAG 2023**	**UITVOE-RINGEN GEREA-LISEERD 2022**	**BEZOE-KEN GEREALISEERD 2022**
Eigen programmering	10	308	41	2.425	5	161
Ingehuurde programmering	0	0	0	0	0	0
Internationale (co)programmering	0	0	25	1.375	0	0
Commerciële verhuur	8	517	10	650	4	246
Buurtgerichte activiteiten	1	28	5	125	3	66
TOTAAL PROGRAMMERING AMSTERDAM	**19**	**853**	**81**	**4.575**	**12**	**473**
Digitale activiteiten	0	0	3	2.500	0	0

TALENTONTWIKKELING ACTIVITEITEN	AANTAL ACTIVITEI-TEN 2023	AANTAL ACTIVITEI-TEN AANVRAAG 2023	AANTAL ACTIVITEI-TEN 2022
Kortdurende talentontwikkeling (< 6 maanden)	3	5	3
Langdurende talentontwikkeling (> 6 maanden)	3	8	4
TOTAAL	**6**	**13**	**7**

TALENTONTWIKKELING DEELNEMERS	AANTAL DEELNE-MERS 2023	AANTAL DEELNE-MERS AANVRAAG 2023	AANTAL DEELNE-MERS 2022
Kortdurende talentontwikkeling (< 6 maanden)	6	9	6
Langdurende talentontwikkeling (> 6 maanden)	6	8	4
TOTAAL	**12**	**17**	**10**

3.4 Marketingstrategie en bereik

De marketingstrategie van Veem House is doelbewust verweven met de artistieke en thematische inhoud. Uit publieksonderzoek uit 2020 bleek dat maar liefst 70% van het publiek naar Veem House komt uit interesse in de maker, of in het onderwerp/thema van de performance avond. Daarom vindt Veem House het belangrijk om voorstellingsthema's uit te diepen en context te bieden over de werkwijze van de makers. Dit soort contextprogramma's bieden de kans om nieuw publiek te bereiken, dat nog niet bekend is met een maker, maar wel geïnteresseerd is in een overkoepelend thema of discipline.

De middelen die Veem House hiervoor gebruikt zijn steeds minder gericht op de traditionele marketingmiddelen, zoals posters of flyers. Grote focus ligt op online, waar ook een oudere doelgroep steeds beter mee uit de voeten kan.

3.4.1 Visuele identiteit
Voor de vormgeving van publiciteitsmateriaal en de website werkt Veem House sinds vier jaar samen met ontwerpbureau What The Studio. Zij hebben een nieuwe herkenbare huisstijl ontwikkeld die wordt doorgevoerd in alle uitingen. De vernieuwde huisstijl is gebruiksvriendelijk toe te passen, met kant en klare templates voor drukwerk en een toolkit met visuele elementen voor social media. De stijl is treffend en flexibel in te zetten: met een herkenbaar kleurenpalet en visuele stijl met het gebruik van pixels. De Veem House- identiteit is herkenbaar voor eigen producties, en tegelijkertijd flexibel genoeg om niet af te doen aan de wensen van de maker. Vanuit duurzame overweging kiest Veem House ervoor enkel noodzakelijk drukwerk te ontwikkelen.

3.4.2.Online marketing
Online marketing is een mix van e-mailing (nieuwsbrief), de website en sociale media.

De website is de landingspagina voor wie in Veem House geïnteresseerd is. De website start in het Engels, maar is door op de goed zichtbare knop NL te klikken zowel voor Nederlands- als Engelstalige bezoekers toegankelijk. Gezien de grote internationale community van Veem House, wordt bij iedere activiteit vermeld welke taal er wordt gesproken (ENG, NL, LNP, subs). Naast de verwachte programmering wordt er op de site uitgebreid aandacht geschonken aan achtergrondverhalen (stories) en producties.
Bij ‘our house / ons huis’ kunnen makers, publiek en ook stakeholders de benodigde informatie checken, zoals technische specs of jaarrekeningen en ANBI documenten downloaden. De contactgegevens van de teamleden worden gepubliceerd en hoe we werken en cureren. Hiermee waarborgt en garandeert Veem House transparantie.
Bezoekers kunnen op de ‘visit us / bezoek ons’ pagina voorafgaand aan hun bezoek informatie vinden over de toegankelijkheid voor het gebouw - dat rolstoeltoegankelijk is. Daarnaast benadrukt Veem House dat het een safe space is waar racisme/discriminatie/ongewenst gedrag/uitsluiting niet getolereerd worden.

De algemene nieuwsbrief is een belangrijk onderdeel in de marketingstrategie en wordt zeer goed gelezen. Met een gemiddelde *open rate* van 39% en een click *rate* van 5,5% blijft dit een zeer belangrijk middel voor onze storytelling. Veem House heeft in 2023 zeven nieuwsbrieven gestuurd, op het moment dat er voldoende inhoud was om het publiek te informeren. Hierin stonden naast programma’s en producties ook ontwikkelingen om het publiek in de roerige tijden die Veem House doormaakte aangehaakt te houden.

Naast de algemene nieuwsbrief verstuurt Veem House op onregelmatige basis *direct mails* en service mails via kaartverkoopsysteem Stager. Middels *direct mails* worden activiteiten getipt aan publiek dat eerder een soortgelijke activiteit bij Veem House heeft bezocht, of dat een Open Studio bijwoonde van een productie die nu in première gaat. Via service mails houdt Veem House haar publiek op de hoogte over eventuele wijzigingen in het programma.

De grootste online interactie tussen Veem House en zijn publiek vindt inmiddels plaats op Instagram. Dit kanaal blijft groeien en Veem House heeft op dit moment 2.788 volgers. Dat is een groei van 16% ten opzichte van 2022 (2.396 volgers). De Instagram volgers bevinden zich voornamelijk in de leeftijdscategorie 25 – 34 jaar (48%). Dit is in lijn met het gegeven dat de bezoekers van Veem House, dat voor een groot deel uit jonge mensen bestaat (38% valt in de leeftijdscategorie 25-35 jaar en 10% is jonger dan 25 jaar) het best via Instagram te bereiken is.

Toch blijft ook Facebook, dat voornamelijk bestaat uit mensen in de leeftijdscategorie 25 – 34 jaar (31%) en 35 – 44 jaar (35%) een belangrijk medium voor Veem House om met het publiek te communiceren. Op Facebook heeft Veem House 6.375 volgers, dat is een lichte afname ten opzichte van 2022 (6.409 volgers).

3.5 Vrijkaartenbeleid

We hanteren bij presenterende activiteiten (wanneer het voorstellingen betreft) een algemeen vrijkaarten beleid van 4 gezelschapskaarten. Bij discursieve activiteiten is dit 1 vrijkaart per spreker. Pers ontvangt op aanvraag per persoon 1 vrijkaart, voorwaarde is wel dat er daadwerkelijk over de activiteit wordt geschreven. We proberen het aantal vrijkaarten tot een minimum te beperken. Kunst ontstaat niet in één dag en is niet gratis, wij geven daarom niet de voorkeur aan het uitgeven van vrijkaarten voor relatiebeheer.
Enkel belangrijke stakeholders of makers gelieerd aan Veem House ontvangen vrijkaarten. Programmeurs kunnen tickets bij hun eigen instelling declareren en de kaartprijs is gericht op een community met kleine beurs.

3.6 Uitdagingen voor 2024

In het bestuursverslag van 2022 formuleerden we een aantal uitdagingen voor 2023. Gezien de situatie waarin Veem House verkeert, blijven deze punten ook in 2024 aandacht vergen:

- Veem House past zich continu aan de huidige tijdgeest aan. Daarbij is het belangrijk om een eenduidige communicatie en aansprekende profilering te behouden;
- Bij het uitnodigen van internationale makers die geen groot netwerk in Amsterdam hebben is een publiek vinden uitdagend. Hiervoor kijken we naar samenwerking met verschillende partijen;
- Zodra nieuw publiek de weg weet te vinden, betrekken we hen bij de community / het platform;
- We zouden graag de nieuwe buurtgenoten van de nieuwbouw in de Amsterdamse Houthavens bereiken en aan ons verbinden.

4. FINANCIEN

Op 30 mei 2022 hebben het bestuur en de zakelijk leider van Veem House een gesprek gehad met het Amsterdams Fonds voor de Kunst, de belangrijkste subsidieverstrekker van Veem House. Insteek van dit gesprek was de financiële situatie van Veem House en de liquiditeitsproblemen die hieraan verbonden waren. In dit gesprek zijn beide partijen overeengekomen dat Veem de ruimte zou krijgen om de organisatie voor 2023 en 2024

financieel gezond te maken. Het AFK sprak haar zorgen uit over de krappe tijd waarin dit moest gebeuren.
Op 1 augustus 2023 heeft een monitorgesprek plaatsgevonden tussen de directeur en zakelijk leider van Veem House en het AFK. Hierin is ter sprake gekomen dat Veem House in de tweede helft van 2023 geen activiteiten organiseert om haar financiële situatie te verbeteren en te verduurzamen. De afspraken zijn ter bevestiging schriftelijk vastgelegd door het AFK.

Veem House for Performance heeft in 2023 een omzet van € 414.015,-. Hieronder volgt een toelichting op de financiële situatie van Veem House.

4.1 Analyse ten opzichte van de begroting

De gerealiseerde kosten en baten staan in de jaarrekening naast de meerjarenbegroting zoals die bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst is ingediend, het gaat hierbij om de begroting van het jaar 2023. Hieronder volgt de analyse van de jaarcijfers 2023 ten opzichte van deze begroting.

4.1.1 Baten

1. Publieksinkomsten

De publieksinkomsten zijn beduidend lager, omdat zoals overeengekomen met het AFK minder publieke prestaties zijn geleverd. De indirecte inkomsten zijn wel hoger, omdat er meer verhuur is geweest.

2. Sponsorinkomsten

Er zijn geen sponsorinkomsten geweest.

3. Overige inkomsten

De baten coproducties zijn minder dan begroot, omdat besloten is dat de administratie van GREENHOUSE niet meer in alle administraties van de coproducenten wordt opgenomen maar dat ieder zijn eigen baten en kosten draagt, waarna een verrekening plaatsvindt.
Omdat er minder publieke presentaties waren, is er ook minder horeca verkoop geweest.

4. Indirecte inkomsten

De indirecte inkomsten zijn iets hoger dan begroot, door meer verhuur van de theaterzaal.

6. Subsidie AFK

De subsidie van het Amsterdams Fonds voor de Kunst is hoger dan begroot, omdat het bedrag geïndexeerd is.

9. Incidentele subsidies

De incidentele subsidie Fonds Podiumkunsten is lager dan begroot omdat de subsidies aan ROTOR niet zijn toegekend.
De incidentele subsidie van de Gemeente is iets lager dan begroot. Het betreft de compensatie Energie subsidie voor de werkelijk gemaakte extra kosten in plaats van schatting.
Er is een subsidie voor de loopbaan van de directeur via Sociaal Fonds Podiumkunsten toegekend, daarmee heeft zij een loopbaantraject doorlopen.

De incidentele subsidie overige betreft een verrekening van de EU subsidie 2018-2022, waarvoor minder kosten zijn gemaakt dan toegekend. Dit verschil had in de jaarrekening 2022 verrekend moeten worden, maar de afwikkeling viel net buiten het opmaken van de jaarcijfers.

10. Bijdragen private middelen
Fonds21 heeft een bijdrage voor het project van ROTOR toegekend.

4.1.2. Lasten
1. Beheerslasten personeel
De kosten van de directie zijn lager dan begroot, omdat per 1 september 2023 de zakelijk leider niet meer werkzaam is voor de stichting. De kosten van de interim zakelijk leider staan onder de post 'Overige medewerkers'.
De post marketing is hoger dan begroot, omdat deze in de begroting onder de post 'overige personeelskosten' is opgenomen. Deze is dan ook lager dan begroot.
De post onkosten werknemers en onkosten ingehuurd personeel zijn opgeteld nagenoeg gelijk aan de begroting.

2. Beheerslasten materieel
De beheerslasten materieel zijn nagenoeg gelijk, ondanks een geïndexeerd huurbedrag. Dit komt omdat er minder activiteiten hebben plaatsgevonden en er een teruggave is geweest van de energierekening. De bureaukosten zijn iets lager dan begroot, omdat er doelbewust minder geld is uitgegeven.

4. Activiteitenlasten personeel
De activiteitenlasten personeel zijn beduidend lager dan begroot, omdat er minder personeel nodig was om het lagere aantal activiteiten te realiseren.

5. Activiteitenlasten materieel
De activiteitenlasten materieel zijn veel lager dan begroot, omdat er minder activiteiten zijn geproduceerd en geprogrammeerd. Hierbinnen is de post 'Bijdrage coproducties' veel hoger dan begroot, omdat de kosten van de coproductie door de coproducent zijn gemaakt. Een deel van deze kosten zijn gedekt door de 'Subsidie Prijzengeld BNG', dat op de balans stond. De post 'Lasten coproducties' worden gedekt door de subsidie van Fonds21.

4.2. Staat van baten en lasten en de balans
Het jaar 2023 wordt afgesloten met totale baten van €414.015,-. De lasten waren €413.665,-. Stichting Het Veem Theater eindigt ultimo 2023 met een minimaal exploitatieresultaat van €321,-. Vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening is het voorstel omtrent de bestemming van het resultaat reeds in de jaarrekening verwerkt. Het positieve resultaat van €321,- is voor €45.000,- ten laste gekomen van de Bestemmingsreserve Prijzengeld en voor €45.321,- ten bate van de Algemene reserve.

Het saldo van de Algemene reserve is ultimo 2023 negatief en bedraagt -€7.008,-. Het saldo van de Bestemmingsreserve Meerjaren Onderhoudsplan is ultimo 2023 €29.734,-. Het totaal Eigen Vermogen is ultimo 2023 €22.726,-.
Gezien de geplande activiteiten in 2024 verwacht het bestuur dat zowel de Algemene reserve als het Eigen Vermogen ultimo 2024 positief is.

4.2.1 Liquiditeit en solvabiliteit
Stichting Het Veem Theater ontvangt voor de kunstenplanperiode 2021-2024 een meerjarige subsidie van het Amsterdams Fonds voor de Kunst voor een bedrag van € 280.000,- per jaar. Dit is vastgesteld in de beschikking van 3 augustus 2020 met als referentienummer 2020.0192. Dit bedrag is geïndexeerd waardoor er in 2023 een bedrag van €298.386 is ontvangen.
Het bestuur acht hiermee de continuïteit van de stichting tot en met 2024 gewaarborgd.

Liquiditeit	2023		2022	
Current ratio:	€ 80.596 / € 63.265	= 1,27	€ 60.110 / € 47.112	= 1,28
Solvabiliteit:	€ 22.726 / € 85.991	= 26,4%	€ 22.405 / € 69.517	= 32,2%
Eigen vermogen:	€ 22.726,-		€ 22.405,-	

De current ratio is nagenoeg gelijk gebleven. Voor een gezonde bedrijfsvoering wordt een current ratio geadviseerd van tussen de 1,0 en 2,0. Stichting Het Veem Theater voldoet hieraan en kan haar schulden voldoen. Het bestuur poogt in 2024 een hoger current ratio na te streven.

De solvabiliteitsratio is afgenomen van 32,2% naar 26,4%. Dit heeft te maken met het feit dat het ingeboekte subsidiebedrag van de EU voor de periode 2018-2022 hoger was dan de daadwerkelijke toekenning. Dit is in 2023 gecorrigeerd, daarom zijn de baten lager. Dankzij de bezuinigingen op de uitgaven heeft de stichting alsnog een positief exploitatieresultaat. Een solvabiliteitsratio tussen de 25% en de 40% wordt doorgaans als gezond gezien. De stichting zit hier net boven.

Het eigen vermogen van Veem House is nagenoeg gelijk ten opzichte van 2022. Dit geeft een ietwat vertekend beeld, omdat de stichting in 2022 €45.000 prijzengeld in beheer had, dat haar niet toebehoorde en dat nu is uitgegeven.

4.3. Huidige financiële positie
De financiële positie van Veem House is nog steeds uitdagend. Er is weliswaar een structurele subsidie van het Amsterdams Fonds voor de Kunst tot eind 2024 en vanuit Creative Europe tot eind 2026, toch zijn de zorgen niet weg. Na drie kunstenplanperiodes moeten we helaas concluderen dat het effect van de culturele bezuinigingen in 2012 nog steeds na ijlen. Veem

House heeft zich inhoudelijk weten te herstellen door met minder middelen andere artistieke keuzes te maken. Maar de corona maatregelen van 2020 tot en met 2022 hebben ertoe geleid dat Veem vanaf 2023 in zwaar weer terechtkwam. Omdat het geen rijksfinanciering meer ontvangt, kon Veem geen aanspraak maken op de landelijke corona steun en in 2021 is de gemeentelijke coronasteun van het jaar 2020 voor een belangrijk deel teruggevraagd.
In 2023 werd echter ook duidelijk dat Veem House, ondanks de betrokkenheid bij de werkgroep Cultuur en Corona, geen aanspraak kan maken op de door de gemeente teruggevorderde covidsteun. Binnen de daarvoor opgetuigde Regeling Risicovol Programmering wordt gesteld: 'de regeling is alleen voor vierjarige AFK 2021-2024, A-bis 2021-2024 en organisaties die in 2021-2024 een toekenning kregen binnen de regeling Ontwikkeling van het AFK en daarvan alleen organisaties waarvan de activiteiten aantoonbaar overwegend (i.e. min. 50%) presenterend zijn. Producerende organisaties, productiehuizen, talentontwikkeling, educatie, etc. zullen formeel worden afgewezen.'

Veem is de pandemie te boven gekomen door het noodgedwongen interen op alle financiële reserves. In 2023 is het financiële effect hiervan te zien. Op artistiek en organisatorisch gebied is Veem in ontwikkeling: er wordt kritisch gekeken naar de organisatievorm die het best past bij het huidige artistieke klimaat. Om een goede transitie te maken naar een nieuwe organisatie waar kunstenaars bij betrokken zijn, is er gekozen voor een overgangsfase. Er is een interim zakelijk leider en het bestuur heeft eind 2023 een kwartiermaker de opdracht gegeven een verkenning te doen omtrent de toekomst van Veem House. Deze verkenning heeft aan het licht gebracht dat er inhoudelijk bij makers en performers wel degelijk behoefte is aan een unieke plek als Veem, maar dat een transitie nodig is om hen financieel en organisatorisch op een gezonde manier te ondersteunen.
Het bestuur heeft dit idee aangepakt en sorteert vanaf 2025 voor op een Artist Driven House, waar op basis van drie pijlers Veem&Programma, Veem&Partners en Veem&Verhuur de stichting voortgezet kan worden.

5. ORGANISATIE

Stichting Het Veem Theater is de statutaire naam van Veem House for Performance en is in 1986 opgericht. De organisatie is klein van omvang, deels om flexibel te kunnen inspringen op actuele ontwikkelingen, deels uit noodzaak omdat het steeds lastiger wordt financiering te vinden.

5.1 Bestuur

Gezien de kleine omvang van de organisatie kiest Stichting het Veem Theater voor een bestuur-directie model boven een raad-van-toezicht-model. Dit model wordt elke vier jaar geëvalueerd, dit is in 2020 bij het schrijven van het ondernemingsplan 2021-2024 voor het laatst gebeurd en staat in 2024 weer op de agenda.
Het onbezoldigde bestuur heeft een toezichthoudende, controlerende en adviserende functie; de dagelijkse leiding is uitbesteed aan de algemeen artistiek directeur. Het bestuur is zo

samengesteld dat de leden onafhankelijk van elkaar, van de directie en van deelbelangen kunnen functioneren als goede bestuurders en als goede toezichthouders en adviseurs van de directie. Het bestuur vergadert vier keer per jaar of zoveel vaker als wenselijk of noodzakelijk wordt geacht voor het goed functioneren van de directie door een of meer directeuren. Tenminste éénmaal per jaar overlegt en besluit het bestuur over de strategie, het algemene beleid en de financiële stand van zaken. Hiertoe behoren de begroting, de jaarrekening en de binnen de stichting gehanteerde systemen van administratieve organisatie en interne controle.

Er zijn in 2023 drie reguliere bestuursvergaderingen geweest en vastgelegd; hierin werden onder meer de jaarrekening en het jaarverslag van 2022 goedgekeurd. De andere vergaderingen, vonden eens per twee maanden plaats. Deze stonden in het teken van voorbereiding en/of de nodige extra sturing van de dagelijkse leiding. Veel aandacht ging dit jaar naar de financiële en organisatorische situatie van Veem House en de positie van Veem House ten opzichte van meerdere productiehuis/ontwikkelinstellingen in Amsterdam. Daarnaast heeft het bestuur regelamatig overlegd over toekomstperspectieven voor Veem House.

Het bestuur bestond in 2023 uit drie bestuursleden.

NAAM	FUNCTIE	INDIENST-TREDING	UITERSTE AFTREEDDATUM
E. Van der Velden - Koot	Voorzitter	04-11-2019	04-11-2027
V.R. van der Vliet	Penningmeester	27-06-2019	27-06-2027
B. De Jaeger	Bestuurslid	01-05-2016	01-5-2024

Liesbeth Koot is Onderwijsmanager Willem de Kooning Academie (Hogeschool Rotterdam). Zij is daarnaast bestuurslid bij Cinedans..

Vevi van der Vliet is sinds mei 2019 zelfstandig creative producer met opdrachtgevers als LIMA digitaal media art platform, Fonds Podiumkunsten en performance collectief Nineties Productions. Vevi is ook bestuurslid van Parktheater Hoorn en lid van het bestuur bij AGA LAB in Amsterdam West.

Bram De Jaeger is eigenaar van searchbureau DDJ&. Het bureau werft directeuren en toezichthouders voor culturele instellingen met speciale aandacht voor ondernemerschap en inclusiviteit. Bram is daarnaast actief als zakelijk adviseur in de cultuursector.

Bestuursleden worden benoemd door het bestuur voor een periode van ten hoogste vier jaar, na afloop waarvan zij nog eenmaal herkiesbaar zijn voor een opvolgende periode van vier jaar.

Er is een rooster van aftreden dat eveneens waarborgt dat niet alle bestuursleden tegelijkertijd aftreden.

Het bestuur zou graag meer dan drie leden in haar geledingen hebben. Maar gezien de uitdagende situatie van Veem House is de werving van aanvullende leden uitgesteld tot zomer 2024. Het huidige bestuur is nauw betrokken, de lijnen zijn kort en een deel van het bestuur was ook aanwezig bij gesprekken met AFK en Gemeente. Zodra er weer een stip op de horizon gezet kan worden, wordt - passend bij die vorm - nieuwe expertise en frisse energie aan boord gehaald. Het bestuur is zich ervan bewust dat in 2024 de tweede termijn van bestuurslid Bram De Jaeger afloopt en bezint zich op een geschikte vervanger. Wat betreft het profiel zoekt het bestuur iemand met een commerciële achtergrond. Gezien de samenstelling van het bestuur gaat de voorkeur uit naar een mannelijke persoon van kleur.

5.2 Dagelijkse leiding en medewerkers

Het kernteam van 2023 bestond uit Marga Kroodsma (algemeen en artistiek directeur), Martha van Meegen (zakelijk leider tot september) en Matar Pershitz (Hospitality, Ticketing, Bureau tot april). Een totaal van 1,47 fte.
Gezien de projectmatige aanpak van de eigen producties en het onregelmatige programma werkte Veem House dit jaar veel met freelancers. Mathisse Coornaert (Technisch Coördinator), Pien Visser en Lies Mensink (Marketing & PR) en Talitha Stijnman (interim zakelijk leider vanaf september) versterkten in 2023 het team.
Naast het kernteam werkt Veem House voor activiteiten samen met freelance technici, makers, avondcoördinatoren, schoonmaak en barpersoneel.
Alle ZZP-ers factureren op basis van onderliggende opdrachtovereenkomsten of worden uitbetaald op freelance basis via de salarisadministratie. De (loon)administratie ligt in handen van Ozcar.

5.3 Naleving codes en (sociale) veiligheid

De algemeen artistiek directeur en het bestuur onderschrijven de principes van de Governance Code Cultuur en de Code Culturele Diversiteit.

5.3.1 Governance Code Cultuur en Fair Practice

We volgen de Governance Code Cultuur volgens het principe pas toe en leg uit. Hieronder worden de toepassingen per principe nader toegelicht.

Principe 1:
De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.
Veem House heeft een professionele leiding en bestuur, we realiseren onze maatschappelijke doelstelling op een duurzame en bedrijfsmatig verantwoorde wijze en waarborgen artistieke integriteit. Ze kent een integere en open cultuur en zowel de leiding als het bestuur dragen dit uit. De maatschappelijke omgeving en de kring van externe belanghebbenden zijn divers en iedereen gaat zorgvuldig hiermee om. Veem House heeft op projectbasis private medefinanciers en zij

ondersteunen de maatschappelijke doelstelling. Zij respecteren dat eventuele exploitatie-overschotten terugvloeien naar het eigen vermogen van de stichting.

Principe 2:
De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe.
Veem House is een kleine, effectieve organisatie. Binnen de stichting worden de principes van de Governance Code Cultuur toegepast, passend bij de schaal en doelstelling van de organisatie en conform de statuten. In het jaarverslag legt het bestuur verantwoording af met betrekking tot het toepassen van de Code.

Principe 3:
Bestuurders zijn onafhankelijk en handelen integer.
De algemeen directeur en bestuur zijn onafhankelijk en handelen integer; ze zijn zich bewust van hun functie en rol. Ze melden elke vorm van belangenverstrengeling bij het bestuur en houden de andere bestuurders op de hoogte van elke (neven)functie die zij aannemen, opdat er een neutraal oordeel over gegeven kan worden. Op het moment dat er sprake is van belangenverstrengeling of tegenstrijdig belang onthoudt de bestuurder zich van besluitvorming.
Binnen de organisatie creëert de algemeen directeur een open en vertrouwde sfeer, waarin iedereen met zorg met elkaar omgaat.

Principe 4:
Bestuurders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.
Het bestuur en de algemeen directeur zijn zich ervan bewust dat zij andere taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben. Het bestuur is de officiële werkgever van de algemeen directeur, die weer leiding geeft aan de zakelijk leider. De algemeen directeur houdt in samenspraak met de zakelijk leider het bestuur, gevraagd en ongevraagd op de hoogte van ontwikkelingen. Het bestuur vergadert minimaal drie keer per jaar, waarvoor ze de algemeen directeur en de zakelijk leider uitnodigt om verslag te doen van vooraf bepaalde onderwerpen.

Principe 5:
Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.
Het bestuur heeft haar taken gedelegeerd aan de algemeen directeur. Zij is verantwoordelijk voor de algemene, artistieke en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. De zakelijke aspecten van de organisatie heeft de algemeen directeur gedelegeerd aan de zakelijk leider. Voor beiden is de onderlinge taakverdeling helder. De algemeen directeur en de zakelijk leider vergaderen op wekelijkse basis en spreken elkaar daarbuiten regelmatig. De algemeen directeur voert functionerings- en beoordelingsgesprekken met de zakelijk leider. Het bestuur voert deze gesprekken met de algemeen directeur.

Principe 6:
Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en middelen van de organisatie.

Veem House werd in 2023 geleid door twee vrouwelijke leiders, zorg en aandacht staan centraal in hun aanpak, waarbij zij de Fair Practice Code hanteren. Ook zij kampen met de tijdsdruk die door de ontbrekende budgetten zijn ontstaan. Maar voorop staat dat de mensen die Veem House mogelijk maken - en dan hebben we het over zowel de organisatie als de kunstenaars - eerlijk, transparant en naar gelijkwaardige omstandigheden worden betaald en behandeld. Het betekent ook dat we in 2023 minder hebben kunnen doen.

Veem zorgt binnen wat we doen voor eerlijke werkomstandigheden, goede werktijden en ontwikkelmogelijkheden naar de individuele behoeften van de teamleden. We voeren wederzijdse feedbackgesprekken in plaats van functioneringsgesprekken (behalve op directieniveau) en maken tijd en ruimte voor teamsessies. Onze pool van freelancers, worden met dezelfde principes van tijd, aandacht en ruimte (continuïteit) behandeld door hen te betrekken bij alle team aangelegenheden, op avonden waar diensten worden gedraaid, (indien van toepassing) een maaltijd aan te bieden en evaluatiegesprekken in te plannen.

In 2023 heeft de algemeen directeur middels een subsidie van het Sociaal Fonds Podiumkunsten een coachingstraject gevolgd. Het doel was een gezonde balans in betrokkenheid en afstand, zodat zowel de organisatie, het team als de directeur zelf de juiste focus konden behouden om de missie van Veem House te volbrengen. Hiervoor werkte zij met een gelijkwaardige sparringpartner die meedenkt in het belang van zowel het werk als de persoon.

Er zijn duidelijke afspraken wanneer (en wanneer niet) en hoe met elkaar wordt gecommuniceerd, aangezien niet iedereen fulltime werkt maar ook vanwege activiteiten in de avond of het weekend. En hoewel professionals vaak zelfstandig ondernemer zijn, signaleren wij een verlangen naar continuïteit en teamverband. Veel professionals willen onderdeel zijn van een groter geheel of gebruik kunnen maken van gezamenlijke faciliteiten.

Veem House heeft in 2023 samen met het kernteam een sociale veiligheidsprotocol ontwikkeld. Een protocol dat vanaf de zomer 2023 met alle contracten en opdrachtovereenkomsten wordt meegestuurd. Het is tot stand gekomen via een socratisch gesprek met het team en gestoeld op de waarden van Veem House en de Fair Practice Code. Op dit moment verwijst Veem House nog naar Mores.online als eerste hulp. Veem House is zich zeer bewust dat het een ander alternatief moet bieden buiten de eigen organisatie. Na de beschikking van het AFK in de zomer van 2024 weet het bestuur of Veem House als zodanig kan blijven bestaan en wordt de externe vertrouwenspersoon geïnstalleerd.

Het bestuur doet zijn werkzaamheden onbezoldigd. De algemeen directeur en zakelijk leider worden gehonoreerd conform de door Kunsten92 onderhandelde CAO theater en dans.
De toepassing van de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) is niet van toepassing. Het doel van deze wet is het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen. De fiscale loonsom over 2023 van Stichting Het Veem Theater bedraagt € 89.087,89. Bezoldigingen en salarissen overschrijden daarmee de maximale norm van €233.000 niet.

Regelmatige bestuursvergaderingen, die vastgelegd worden in notulen, en tussentijds overleg garanderen transparantie en een verantwoorde omgang met risico's.

Principe 7:
Het bestuur voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.
Het bestuur van Veem House voert zijn rol op een professionele en onafhankelijke wijze uit. Bestuurders zien toe op de doelstelling van de organisatie, adviseren de algemeen directeur en keuren jaarrekeningen, jaarverslagen en begrotingen goed.
Er is een heldere scheiding tussen de functies, met name ook op het gebied van het betalingsprotocol, waarmee een waterdicht routing van inboeken, administreren, accorderen en betalen is vastgelegd met het administratiekantoor van Ozcar.
Het bestuur benoemt in principe per jaar de accountant. Op deze manier voldoet het bestuur aan de Code en achten de leden de kans op mogelijk subjectieve controle uitgesloten.

Principe 8:
De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.
Het bestuur bestaat eind 2023 uit drie leden, bij het aantrekken van nieuwe leden wordt een afweging gemaakt waarbij de leden een afspiegeling vormen van de huidige maatschappij en een aanvulling op het huidige bestuur, de dagelijkse leiding en het personeel. Het bestuur volgt in normale tijden zijn rooster van aftreden, dat in het jaarverslag is opgenomen en dat op die manier te raadplegen is voor externen.

5.3.2 Code Culturele Diversiteit
Veem is een onderzoekende en nieuwsgierige organisatie. Bij Veem maak je kennis met geëngageerde makers uit binnen- en buitenland, met andere verhalen en nieuwe performance- en dansrituelen die culturen en communities samenbrengen.
Het artistieke team ontwikkelt samen met co-curatoren (Amsterdamse partners, internationale partners en kunstenaars) een programma waarin kunst nieuwe perspectieven op de actualiteit biedt en de dialoog mogelijk maakt, ook als je het niet met elkaar eens bent. We werken voor een divers publiek, open en toegankelijk. We hanteren daarom zowel Nederlands en Engels als voertaal. We faciliteren interdisciplinair denken, kruisbestuiving en uitwisseling. Op basis van meerstemmigheid ontwikkelen we beleid op diversiteit en inclusie.

Voor de kunstenplanperiode 2021-2024 had Veem House voor de vier P's verschillende doelstellingen. Hieronder reflecteren we per onderdeel op het wel of niet behalen hiervan en wat de status is.

Programma

We ontwikkelen programma's die inspelen op de actualiteit, die het politieke geheugen aanwakkeren of ons verschillende culturele horizonten laten verkennen.
We plaatsen werk zoveel mogelijk in de wereld en creëren telkens een geschikte context om het werk in te presenteren.
We co-cureren, maken ruimte voor input van netwerken en denkers van buiten.

Veem House is continu bezig met bovenstaande doelstellingen. Projecten hebben een politieke, maatschappelijke of lichamelijke lading. Door bijvoorbeeld Moha een contextprogramma als de Performance Situation Room te laten cureren komen er andere stemmen binnen bij Veem.

Publiek

De grootste kans om een nieuw publiek binnen te krijgen is 'viavia'. We moeten er dus op uit en nog meer zichtbaar zijn.
We nemen tijd voor het verder ontwikkelen van ons interactieprogramma waarmee we het publiek deelgenoot maken van het werk en betrekken bij de thema's die de kunstenaars onderzoeken.
We ontwikkelen een nieuwe toegankelijke website.

Veem House heeft een nieuwe website sinds 2021. Deze is toegankelijk door kleurgebruik, groot lettertype en wordt aangeboden in Engels en Nederlands. Ook wordt duidelijk aangegeven of een productie 'language no problem' is, of boventitels heeft.
De contextprogramma's, zoals Veem House Dinners zijn buurtgerichte programma's.
Het lukt ons door een gebrek aan mankracht niet om op pad te gaan en zo publiek te enthousiasmeren. Wel komt er via de partners ook publiek van hen, vaak voor de eerste keer, bij Veem House binnen.

Personeel

We ontwikkelen een inclusief vrijwilligers- en personeelsbeleid.
We borgen en delen kennis en informatie en stellen het doel dat niemand onmisbaar is.
We zorgen dat er voldoende teamleden gedurende het gehele jaar aanwezig zijn. Dat meerdere stemmen (co-curatoren) reageren op de werking van Veem.

Veem heeft een grote aantrekkingskracht op hij/zij/hen die anders is/zijn. Dit vertaalt zich ook in een divers personeelsbestand. Een groot deel van de betrokkenen bevindt zich niet in het Nederlandse, witte, mannelijke, heterosexuele cisgender hokje. Binnen hun 'anders zijn' is iedereen anders. Veem House biedt het personeel een veilige haven door een open, inclusieve communicatie. Door teamoverleggen, overdrachten op het gebied van hospitality en service weet iedereen evenveel, zonder het recht op privacy te schenden.
Het lukt ons door financiële uitdagingen niet om voldoende teamleden het gehele jaar voldoende aanwezig te laten zijn. Door deze wisselingen komen zorgvuldig opgebouwde sociale omgangsvormen onder druk te staan.

Partners

We nemen tijd voor uitwisseling en het elkaar kritisch bevragen op thema's zoals duurzaamheid, inclusie en diversiteit.
We nemen de tijd nieuwe perspectieven te leren kennen en die met elkaar te delen.
We trekken samen met de partners van GREENHOUSE op in talent- én publieksontwikkeling.
We stellen ons ten doel partners kennis te laten maken met onze partners.
We investeren in nieuwe verbindingen en geven hen een stem binnen Veem House.

We hebben, behalve via GREENHOUSE nog niet veel nieuwe partners aan ons gebonden. Bij het project Come Together zijn we bezig meerdere nieuwe loten toe te voegen. Hiervoor worden eerlijke en kritische gesprekken gevoerd. De focus ligt op organisaties die anders zijn dan de huidige, voornamelijk witte, vrouwelijke partners, waaronder Backbone.
Voor het nieuwe kunstenplan, dat richting het einde van 2023 vorm begon te krijgen, is gekozen een Artist Driven House vorm te gaan geven. Hiervoor hebben we met diverse partners gesproken voor wie inclusiviteit en diversiteit belangrijk is, zowel qua culturele diversiteit, gender en seksualiteit dan wel op het gebied van sociaal-economische kansengelijkheid en toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

Algehele conclusie aan het eind van 2023 is dat het discours met een divers publiek, de relatie met partners en de betrokkenheid van een divers personeelsbestand een cruciale rol spelen in het welslagen van een inclusieve presentatie. De vier P's zijn communicerende vaten en bij het wegvallen of ontbreken van een van de vier wankelt de exercitie.

5.3.3 Cyberveiligheid en wet- en regelgeving omtrent privacy
Veem House leeft de nationale en Europese privacywet en regelgeving na. Dit betekent dat de organisatie zorgvuldig met persoonsgegevens omgaat. Veem House zal gegevens nooit aan derden verkopen en niet aan derden doorgeven – tenzij dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van een overeenkomst of om te voldoen aan een eventuele wettelijke verplichting. De privacyverklaring staat gepubliceerd op de website van Veem House en kan te allen tijde worden ingezien.

5.4 Stakeholders
Veem House for Performers heeft verschillende stakeholders, die hieronder worden toegelicht.

5.4.1 Coproducenten
Een coproductie maakt een resultaat mogelijk dat de partners afzonderlijk niet hadden kunnen realiseren. Een coproducent kan een artistieke en/of financiële inbreng hebben. Veem House heeft verschillende partijen waar het mee co-produceert, zowel artistiek als financieel. In 2023 waren dit:

<u>GREENHOUSE</u>
Samen met BAU, Boogaerdt/VanderSchoot, Keren Levi | NeverLike en Nicole Beutler Projects vormen we het ontwikkelingsnetwerk GREENHOUSE. Met elkaar streven we naar een gezond artistiek ecosysteem in Amsterdam waarin dans-, mime- en performancekunstenaars floreren.

In GREENHOUSE bundelen we onze krachten om het ondersteunende netwerk te creëren dat kunstenaars nodig hebben om wortel te schieten, te groeien en te bloeien in de artistieke omgeving van de stad. De komende vier jaar streven we ernaar om nieuw werk te initiëren en te produceren, bieden we residenties en stages aan en organiseren we workshops, lezingen, zomercursussen en festivals. Binnen GREENHOUSE draait alles om het delen van verbindingen, faciliteiten, ideeën en expertise. Samen claimen we tijd en ruimte voor onverwachte ontmoetingen, verkenning en experimenten. Programma's die we ontwikkelen zijn onder andere Come Together, Gardening, BAU Green Air.

LLB
Life Long Burning (LLB) is een netwerk van Europese instellingen die zich toeleggen op hedendaagse dans en performance. Het project Life Long Burning - Futures Lost and Found (LLB3) is ons derde vierjarige project, dat gefinancierd wordt door het Creative Europe programma van de Europese Unie. We zijn 12 partners uit 12 landen (danceWEB (AT), 4Culture (RO), brain store project (BG), Divert (HR), ICI-CCN (FR), MDT (SE), Moving in November (FI), Nomad Dance Academy Slovenia (SI), STUK (BE), Uferstudios (DE), Veem House (NL), Workshop Foundation (HR)) in samenwerking met associated partners (MSU (HR), Kik Melone (HR), Contemporary Dance Platform (UA), Arsenic (CH)).
Samen willen we sociale uitsluiting aanpakken en bestrijden, pleiten voor besluitvormingsprocessen in de dans als rolmodel voor een democratisch en eerlijk Europa, en opkomende en mid-career danskunstenaars en dansbestuurders duurzaam begeleiden.

Schweigman&
Theatergezelschap Schweigman& biedt een alternatief op de prestatiemaatschappij . Vanuit de overtuiging dat we meer moeten vertrouwen op de kracht van het lichaam en de intuïtie. De artistiek directeur heeft een geschiedenis met Veem House die ver teruggaat. Haar eerste voorstellingen, nadat zij de mime opleiding had afgerond, stonden in ons huis. We herkennen in elkaar de ruimte voor het lichaam en de verbeelding. Dit zien we ook terug bij performance collectief ROTOR, met wie we in coproductie werken.

Dans Brabant / PLAN Brabant
DansBrabant is een stimulator en katalysator voor dans en choreografie met (inter)nationale inslag. Dankzij PLAN, een samenwerking tussen producenten, podia en festivals in Noord Brabant die meer kansen biedt voor talentontwikkeling is het meerjarige traject coproductie traject van Antony van Gog in coproductie met Dans Brabant en Veem House gerealiseerd.

5.4.2 Podia
Omdat Veem House zowel presenteert als produceert zijn ook de podia belangrijke stakeholders voor Veem House. Met deze partners hebben we een langdurige en zorgvuldige opgebouwde relatie. Onder de podia waar Veem House mee samenwerkt zijn in Amsterdam Frascati, Over het IJ Festival, Julidans,
Buiten Amsterdam staan de projecten in allerlei hoedanigheden, van work in progress tot daadwerkelijke voorstelling op podia als De Nieuwe Vorst, De Schuur, Theater Kikker en festivals als SPRING.

In het buitenland zijn de projecten van Veem House te zien in Arsenic (Lausanne), Campo (Gent) en Kondenz Festival (Belgrado)

5.4.3 Overheidsfondsen
Het Amsterdams Fonds voor de Kunst is de belangrijkste financier van Veem House. De banden gaan ver terug. Daarnaast heeft Veem House een relatie met de Gemeente Amsterdam en Bureau Broedplaatsen waar het gaat over gebouwbeheer, dat op dit moment geïntensiveerd wordt.
In 2023 konden we door de Covid Nieuwe Makersregeling nog rekenen op steun van het Fonds Podiumkunsten.
Voor de periode 2023-2026 heeft Veem House weer financiële ondersteuning ontvangen van Creative Europe in het kader van het Life Long Burning netwerk. Omdat deze ondersteuning al meer dan 10 jaar loopt is dit een zeer belangrijke stakeholder.

5.4.4 Particuliere fondsen
Om projecten mogelijk te maken zijn de particuliere fondsen een steeds belangrijker stakeholder voor Veem House. We blijven ook los van honorering in gesprek met diverse fondsen, zoals Gieske Strijbis. In 2023 hebben Fonds21 en Cultuurfonds (voorheen Prins Bernhard Cultuurfonds) hun vertrouwen uitgesproken in de projecten van Veem House.

5.5 Risicoanalyse – Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
Veem House sorteert voor de kunstenplanperiode 2025-2028 voor op een Artist Driven House. Dit concept gaat niet uit van een directeur met een allesomvattende artistieke visie, maar van een organisatie die zich in dienst stelt van de artistieke praktijk van de maker. We kiezen voor een expliciete, heldere en open artistieke visie, waarbij we de zeggenschap bij de makers leggen door in te spelen op hun ontwikkelvraag en niet door hen in een format te zetten.

Deze verandering van een huis vóór makers, naar een huis ván makers brengt zowel kansen als bedreigingen met zich mee. In de aanloop naar deze Artist Driven organisatie heeft het bestuur een SWOT analyse opgesteld om naast de kansen ook de risico's in kaart te brengen. Gezien de overwegend positieve argumenten voor een Artist Driven organisatie (inspelend op de tijdgeest, op de behoeften van de kunstenaars, meerstemmigheid en maatschappelijke impact, financieringsmogelijkheden) is voor dit model gekozen.

6 ONDERTEKENING

Amsterdam, 17 mei 2024

E. Koot
Voorzitter

V.R. van der Vliet
penningmeester

BIJLAGE A WERKBEGROTING 2024

		TOTAAL
BEHEERSLASTEN		
Personele beheerslasten		
Totaal Personele beheerslasten		**€ 145.137**
Materiële beheerslasten		
Subtotaal: Kantoorkosten		€ 110.726
Subtotaal: Publiciteitskosten algemeen		€ 20.060
Subtotaal: Diverse algemene kosten		€ -
Totaal Materiële beheerslasten		**€**
Totaal BEHEER		**€ 275.923**
ACTIVITEITEN		
Personele activiteitenlasten		
Totaal Personele activiteitenlasten		**€ 74.925**
Materiële activiteitenlasten		
Totaal Materiële activiteitenlasten		**€ 37.458**
Totaal ACTIVITEITEN		**€ 112.383**
Totaal BEHEER + ACTIVITEITEN		**€ 388.306**

BATEN / DEKKING		
Publieke inkomsten (recette/garantie/uitkoop)		
Totaal publieksinkomsten		**€ 11.510**
Overige inkomsten		
Totaal overige inkomsten		**€ 32.900**
Structurele subsidie Creative Europe		**€ 30.000**
Structurele subsidie AFK		**€ 313.896**
Totaal subsidies		**€**
Totaal: BATEN / DEKKING		**€ 388.306**
RESULTAAT		**€ 0**

DE KUNST VAN HET MAKEN

Hoe zetten we de maakpraktijk centraal in het culturele ecosysteem? Lees hier het verslag van het symposium van Renée Steenbergen, Veem House for Performance en Platform BK.

● Esmee Schoutens

27/01/2023

De uitdaging van omdenken

Op dinsdag 17 januari 2023 vond in Veem House for Performance het symposium 'De Kunst van het Maken' plaats, georganiseerd door onderzoeksjournalist en Platform BK-bestuurslid Renée Steenbergen, Veem House en Platform BK. Aanleiding: het recent verschenen boek van Steenbergen over systeemfouten in de kunst- en cultuursector die al langer spelen, maar door de coronacrisis zichtbaarder zijn geworden. En zes voorstellen om het systeem anders in te richten en deze problemen bij de wortel aan te pakken waardoor de praktijken van kunstenaars en makers centraal komen te staan.

In de introductie gaf Steenbergen een korte samenvatting van de systeemkritiek die in haar boek *De Kunst van Anders* uitgebreid besproken worden, zoals het feit dat instellingen centraal staan in het cultuurbeleid wat het lastig maakt voor individuele makers om direct geld te werven en de uitgebreide verantwoordingen die na het ontvangen van een subsidie aangeleverd moeten worden waaruit voornamelijk wantrouwen spreekt. De nadruk op groei en productiviteit hebben geleid tot onderbetaling van twee-derde van de sector, onder wie veel freelance cultuurwerkers. De kunstwereld is een lage lonensector geworden en dat is beschamend. Ze deed de oproep om tijdens het symposium onze collectieve denkkracht in te zetten om tot concrete voorstellen ter verbetering en innovatie te komen, in plaats van uitgebreide analyses waarom het huidige systeem niet goed functioneert. De nood is simpelweg te hoog onder de duizenden on(der)betaalde makers en cultuurwerkers die overgeleverd zijn aan zzp-overeenkomsten.

De middag was opgedeeld in drie panels – de makers, instellingen en vermogensfondsen – om vanuit verschillende posities binnen de sector te komen tot hervormingen om de maakpraktijk centraal te stellen.

Makers

Choreograaf Olivia Reschofsky (MOHA) en kunstenaar Aisha Pagnes (ANNASTATE) vertrokken vanuit hun maakpraktijk om te reflecteren op de structurele weeffouten in het culturele ecosysteem. Beiden maken ze deel uit van een collectief sinds hun afstuderen om de periode na de bubbel op de academie te overleven. Reschofsky, oprichtend lid van MOHA, is alle aspecten van het runnen van zo'n collectief als onderdeel van haar praktijk gaan zien, terwijl je idealiter wellicht structuren zou willen hebben die hierin kunnen faciliteren: communicatie, PR, productie, etc. ANNASTATE, het collectief waar Pagnes bij betrokken is, voorziet in (tijdelijke) atelierruimtes in Moerwijk, Den Haag, maar ze vormen gezamenlijk ook emotionele ondersteuning die afgestudeerde kunstenaars vaak missen na hun periode aan de academie. Moderator Koen Bartijn, codirecteur van Platform BK, merkte op dat makers vanuit een noodzaak ook inventief zijn in het vinden van oplossingen voor structurele problemen binnen de sector.

Op de vraag waar ze behoefte aan hebben om hun maakpraktijk centraal te kunnen stellen, antwoordden zowel Reschofsky als Pagnes: "Ruimte". Letterlijk in de vorm van een atelier, maar ook ruimte voor experiment, dat er niet per se een resultaat hoeft te volgen bij subsidies vanuit overheden of fondsen. Vanuit het publiek benadrukt een kunstenaar het belang van een eigen plek hebben. Ze heeft zelf al ruim 20 jaar een atelier in Amsterdam, maar ziet dat het voor jonge makers veel lastiger is geworden en dat er vanuit corporaties en verhuurders minder mogelijk is. Het is dubbel: Reschofsky en Pagnes hebben een route in de culturele sector afgelegd waardoor ze bepaalde vaardigheden hebben ontwikkeld en nu beter in staat zijn om tussen de regels door toch een eigen praktijk op te bouwen, maar dit staat het omdenken tot op zekere

hoogte in de weg.

Instellingen

In het tweede panel komen de directeuren van drie instellingen aan het woord: Jolanda Spoel, Jacqueline Grandjean en Marga Kroodsma. Alle drie zijn ze op zoek naar een nieuwe verhouding tussen hun instituut, fondsen en het Rijk en makers, zoals moderator Steenbergen aangaf zijn instellingen op grotere afstand van makers komen te staan, onder andere door de geldstromen die voornamelijk via instellingen lopen en de nadruk op instituten als poortwachters om de kwaliteit van makers te waarborgen. Kroodsma heeft ervoor gekozen om juist te focussen op het begeleiden van makers. Spoel ambieert met het Bijlmerparktheater een laagdrempelige instelling te zijn die zowel grotere producties programmeert als een open studio biedt voor (jonge) makers uit de buurt. In het Noordbrabants Museum probeert Grandjean sinds haar recente aantreden letterlijk de deur te openen voor makers door één keer per maand een middag beschikbaar te zijn om met lokale makers te praten. De verzakelijking van musea als onderdeel van het mantra 'cultureel ondernemerschap' heeft de macht van instituten ten opzichte van makers verder vergroot. Net als de toename van budgetten voor het onderhoud van cultureel vastgoed, zoals wordt opgemerkt in de zaal. Het geld en de uren die instellingen daaraan kwijt zijn, kunnen niet aan makers worden besteed.

Kroodsma geeft een ander perspectief. Bij Veem House staat ontwikkeling centraal, de uitkomst staat niet vast. Door de focus op output en spreiding van fondsen ontvangen zij geen structurele steun die nodig is om risico's te kunnen nemen. Ook zij ziet de roep van makers voor ruimte en matchmaking in de ontwikkelfase. Er is sprake van onderfinanciering van kleinschalige organisaties, waar naast artistieke ontwikkeling ook aandacht is voor professionalisering en positionering.

Grandjean opperde in navolging van haar spreekuren om portfolio-middagen te organiseren en om beter voor makers te zorgen. Musea kunnen niet elke maker een podium geven, maar kunnen wel fungeren als matchmakers voor het gehele veld en kunstenaars op weg helpen of koppelen aan andere instellingen. Maar ook bij dit soort praktische voorstellen, die om oprecht commitment vragen om in de praktijk gebracht te worden, blijft de machtsongelijkheid tussen maker en instelling groot. Zoals een aanwezige het verwoordde: "Ik mis in dit gesprek de woorden 'geld' en 'macht', die beiden een grote rol spelen." Het gewenste *trickle-down* effect van instellingen naar makers bleek tijdens de coronacrisis niet van de grond te komen. Kunnen vermogensfondsen een deel van de oplossing zijn?

Vermogensfondsen

Cathelijne Broers, directeur van het Prins Bernhard Cultuurfonds (PBCF), haalde ons meteen uit de droom: ze honoreren geen aanvragen waarbij het niet van tevoren duidelijk is wat de uitkomst zal zijn of waar geen presentatieplek is toegezegd. Mecenaatsdeskundige Steenbergen wijst er ook in haar boek op dat de carrousel van tijdelijke projecten de precaire arbeidspraktijk voor freelancers en kunstenaars mede in stand houdt. Een eerder voorstel tijdens het symposium van Marga Kroodsma om als sector meer in te zetten op Research & Development (R&D), om te investeren in wat we nog niet weten, zou dus door andere fondsen of instellingen zelf bekostigd moeten worden. Ook heeft het PBCF geen regelingen voor individuele kunstenaars, om dezelfde reden dat er een uitkomst moet volgen die voor het publiek ergens te zien of ervaren is. Broers deelde wel enkele beleidswijzingen waar ze momenteel aan werken na opmerkingen vanuit de zaal: het mogelijk maken van aanvragen door collectieven of coöperaties naast stichtingen en verenigingen en het uitbetalen van 100% van het toegezegde bedrag bij honorering, in plaats van 40% voorafgaand aan het project en 60% na het indienden van de verantwoording. Een ander belangrijk punt dat gemaakt wordt door een aanwezige kunstenaar is de dynamiek waarbij niet het volledige gevraagde bedrag gehonoreerd wordt door een fonds en wat vervolgens afgewenteld wordt op de kunstenaars en freelance cultuurwerkers die meewerken aan het project en onderbetaling in stand houdt.

Fondsendeskundige Rien van Gendt signaleerde een aantal belangrijke kansen voor de cultuursector. Als eerste observeert hij een verschuiving van projectfinanciering naar lange-termijnfinanciering bij algemene vermogensfondsen, waar ook overhead meegenomen kan worden in de begroting. Voor vermogensfondsen is dit interessanter omdat de huidige korte-termijninvesteringen vaak eroderen en er simpelweg niet genoeg tijd en geld is om (maatschappelijke) impact te bewerkstelligen. Van Gendts concrete voorstel voor het culturele ecosysteem is *regranting* waarbij een tussenorganisatie die lokaal geworteld is, geld verdeelt namens een vermogensfonds. Zij zitten namelijk in de haarvaten van de sector, zijn bekend met de vele micro-initiatieven en weten beter wat er speelt dan de managementlaag van een fonds. Het doet denken aan de *collective pot* die door ruangrupa bij documenta fifteen werd geïntroduceerd op basis van de waarden van lumbung en de commons om verschillende makers en collectieven te financieren. Het enige doel van zo'n tussenorganisatie is om anderen te financieren waardoor een andere dynamiek ontstaat dan bij het trickle-down gedachtegoed.

If not now, when?

Steenbergen eindigt het symposium met een oproep om krachten te bundelen en gezamenlijk aan hervormingen op systemisch niveau te werken die de sector rechtvaardiger en toekomstbestendiger maken. Ondanks de vele werkenden en ruim 50 belangenorganisaties die de sector rijk is, komt protest of collectief dwarsliggen weinig van de grond. Samenwerking tussen makers, instellingen en fondsen op specifieke onderdelen zoals het uitvoeren van fair pay of de onderlinge concurrentie

om subsidie te verminderen zou al een groot verschil kunnen maken. Ook deze middag blijkt hoe vastgeroest het systeem is en hoe moeilijk het is om buiten de huidige kaders te denken. Zelfs voor een publiek grotendeels bestaande uit makers die de kracht van verbeelding misschien wel dagelijks inzetten. Het is taak om nu door te pakken en het potentieel van R&D voor het gehele culturele ecosysteem te verkennen: zonder vooraf bekende uitkomst.

Het boek *De Kunst van Anders. 6 voorstellen voor culturele innovatie* (2023) van Renée Steenbergen is voor Platform BK leden met korting te bestellen voor €12,50 in plaats van €14,95.

Over Esmee Schoutens

Esmee Schoutens werkt als onderzoeksassistent bij het Nationaal Museum van Wereldculturen en is zelfsandig onderzoeker, redacteur en curator. Ze studeerde Critical Studies and Cultures van de Vrije Universiteit en heeft gewerkt bij meerdere hedendaagse kunstinstellingen, zoals het Amsterdam Museum, het Stedelijk Museum Amsterdam en Marres. Schoutens is gespecialiseerd in de relatie tussen kunst en technologie en artistieke reacties op de opkomst van digitale technologieën inde jaren 1960 en 1990. Esmee is algemeen bestuurslid van Platform BK.

4 komende revoluties die met kunst en geld te maken hebben.

door wijbrand schaap | 18 januari 2023 | 6 min leestijd |
actueel, beeldend, beleid, podiumkunst, waardeer & doneer!

Onafhankelijke cultuurjournalisten hebben jou nodig. Elke bijdrage is welkom. Doneer daarom,

foto

juist nu!

De Nederlandse overheid wantrouwt de burger. En dat staat een gezonde kunstsector in de weg. Dat bleek op 17 januari tijdens een drukbezocht symposium in het Amsterdamse Veem House. Aanleiding was het in boekvorm uitgegeven essay van Renée Steenbergen, die ook artikelen publiceerde op deze site. Op het evenement, mede georganiseerd door Veem en Platform Beeldende Kunst, waren veel makers aanwezig en een paar kunstinstellingen, partijen die waren geïnterviewd voor het boek van Steenbergen, de Kunstenbond, Kunsten '92 plus – niet onbelangrijk – de nieuwe directeur van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Normaal gesproken ben ik altijd een beetje huiverig voor symposia in kunstenland. Meestal draaien ze uit op klaagpartijen van onderen en machteloze sympathiebetuigingen van boven, tegen de achtergrond van een status quo die nooit verandert. Waar de knuffelgrunter van de SP, Peter Kwint, dan weer iets strijdlustigs over weet te zeggen, waarna de borrel weer veel te lang duurt.

Verfrissend

Niet deze keer. Renée Steenbergen wilde geen klaagpartijen op haar boekpresentatie en dat lukte aardig dankzij de gasten: de eerdergenoemde Berhardfondsdirecteur Cathelijne Broers was bijvoorbeeld opvallend open over de veranderingen die ze bij het grootste private fonds van het land in gang wilde zetten. Ook een verfrissende bijdrage kwam van de Rotterdamse Jolanda Spoel, die als directeur van het Bijlmerparktheater mooi kon laten zien hoe eisen van diversiteit en inclusie kunnen botsen met de praktijk: in een wijk die inmiddels evenveel inwoners heeft als

vlnr: Cathelijne Broers (PBF), Renée Steenbergen, Rien van Gendt. Foto auteur.

Archief

zoek in 40

Jouw advertentie hier? klik maar!

trending

Hoe Delft Fringe Festival een publiek bereikt dat openstaat voor experimenten: 'Weg met theatrale codes'

'Wat maakt jouw voorstelling uniek? Waarom moeten mensen naar jou komen kij...

Nijmegen is haar gebouw het enige professionele kunstgebouw.

Het moest over de toekomst gaan, en over hoe voortaan de kunstenaar centraal zou komen te staan, in plaats van de kunstinstelling. En daar kwamen leuke dingen uit.

1 Geef kunstenaars een dak

Kunst en vastgoed hebben een interessante verhouding in Nederland. Dankzij de scheiding van subsidiestromen hebben gemeentes niet zoveel te zeggen over de inhoud van kunst (dat doet de Raad voor Cultuur op rijksniveau), maar des te meer over waar die gepresenteerd wordt. Daardoor is een wildgroei aan kunstgebouwen ontstaan, die Nederland wereldrecordhouder maakt in het aantal kunstgebouwen per hoofd van de bevolking: theaters, musea, cultuurcentra, beheerd door stichtingen.

Ondertussen staan veel commerciële gebouwen leeg, en zijn talloze kunstenaars dakloos, zeker als het om werkruimte gaat. Den Haag deelt die ruimtes nu – via presentatie-instelling Stroom – uit aan jonge kunstenaars. Dat gebeurt in meer steden (Utrecht is er goed in met het Cartesiusweg-gebied), maar het Haagse voorbeeld illustreert mooi hoe kunstenaars door hun werkplek in soms beruchte woonwijken een nieuwe relatie met hun omgeving aan kunnen gaan. Het heeft immers weinig zin om elitair te zijn in Moerwijk. Het levert nieuwe kunst op, getuigde Kunstenaarscollectief MOHA, en een intense relatie met de buurt.

Dat zulke kunsthuisvesting bijna altijd tijdelijk is, en alleen maar bedoeld is om de buurt aantrekkelijk te maken voor projectontwikkelaars, speelt in ieder geval op deze korte termijn even geen rol.

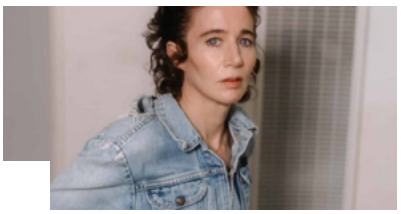

Filmmaker en schrijver Miranda July voor ILFU naar Utrecht

De Amerikaanse schrijver, filmmaker en kunstenaar Miranda July (1974) komt...

De Nijverheid ontvangt Harm Lambers Bouwsteen voor Bijzondere Kunst in Utrecht 2024

Utrecht – Afgelopen zaterdag 30 maart ontving culturele vrijhaven De Nijver...

Kaboom Animation Festival – alle hoeken van de creatieve verbeelding

5 April gaat het Kaboom Animatie Festival van start. Het

2: Zet je deur open

Jacqueline Grandjean, die tot voor kort baas was van De Oude Kerk in Amsterdam, is nu directeur van het Noord Brabants Museum. Omdat ze merkte dat het museum geen echt innige band bleek te hebben met de kunstenscene in de Brabantse provinciehoofdstad Den Bosch, besloot ze een van de koetshuizen te betrekken en daar de deur open te zetten, om zo in gesprek te raken met voorbijgangers, maar ook met kunstenaars uit de regio. Het leverde volgens haar inspirerende gesprekken op, die op korte termijn al kunnen gaan leiden tot meer ruimte voor hedendaagse kunst in het museum, gepresenteerd in nauwe samenwerking met levende kunstenaars.

Jolanda Spoel beheert het enige professionele theatergebouw in de Amsterdamse Bijlmer en zet ook haar deuren open voor iedereen die iets wil maken, of gewoon even een studio wil gebruiken. Het gaat haar om contact en ontmoetingen, en dat werpt vruchten af.

3: Trek je portemonnee eens echt

Een verstandige onderneming reserveert 2,5 procent van de omzet voor Onderzoek & Ontwikkeling, beter bekend als Research and Development. ‘Bij dat geld stelt niemand van tevoren eisen. Wat onderzoek en ontwikkeling opleveren is ongewis: daarom is het onderzoek.’ Ware woorden van Marga Kroodsma, directeur van Veem. Volgens haar konden instellingen best 2,5 procent van hun budget puur aan kunstenaars besteden, in plaats van an het management. Kunst is volgens haar de afdeling Research&Development van de samenleving, maar het is idioot door hoeveel hoepels je moet springen om daar geld voor te krijgen. En dan moet je ook nog eens van tevoren tot in detail uitleggen wat je gaat doen en wat er uit gaat komen.

laat zien dat de a...

Utrechtse kunsteducatie verwikkeld in vechtscheiding (Deel 2)

De Utrechtse Muziekschool, ook bekend als DUMS, heeft besloten geen subsidi...

SecSign ID

Remember my SecSign ID

Log in

Log in with a password

Nieuwsbrief

Geef eens gewoon geld aan kunstenaars, zonder voorwaarden vooraf, stelde Rien van Gendt, op wiens CV een carrière als bankier, cultureel bestuurder en talloze adviezen te vinden zijn. Waarom moet je tientallen pagina's aan aanvragen en verantwoording inleveren, voor geld dat soms nog niet eens genoeg is om een fatsoenlijke boekhouder te betalen? Waarom moet de uitkomst gegarandeerd zijn? Vragen die Van Gendt opriep en die met instemming door de zaal ontvangen werden.

Toen de vraag rechtstreeks aan Cathelijne Broers werd gesteld, waarom haar fonds steeds het geld in twee gelijke delen geeft, de helft aan het begin, en de helft na afloop, kwam er een klein primeurtje. Broers kondigde aan dat ze ernaar streeft om die verlammende situatie, waarin je als subsidieontvanger je leveranciers zelden tijdens het project kunt betalen, te veranderen: een aanzienlijk groter deel van het geld zal nu eerder worden uitgekeerd.

4: Vertrouw de mensen

Wanneer we als land geld geven aan kunst, geven we dat zelden aan kunstenaars. Subsidie van de overheid én de fondsen krijg je als een instelling bent, liefst een stichting, met zeker een status als Algemeen Nut Bevorderende Instelling (ANBI), en absoluut een bestuur met vertrouwenwekkende namen. Die vertrouwen we meer dan iemand die in hun eentje, of met gelijkgestemden, een atelier nodig heeft, of een oefenruimte, of een tijdje vrij om al haar tijd in een nieuw programma te steken.

De grote motivatie van Renée Steenbergen om haar boek te schrijven is precies dit probleem, dat kunstenaars en 'makers' op alle fronten buiten het systeem vallen, en uiteindelijk door hun precariaat het levende bewijs leveren dat het beruchte 'trickle down'-effect niet bestaat. En dat heeft dus ook te maken met diepgeworteld wantrouwen jegens het individu. Ook al

Geen debat

Hoe de extreemrechts de Tweede Kamer...

Apr 11

Vrije poppen

Met scheve poppen, scheve sekseverhoudingen...

Apr 04

Gratis Kritiek

Waarom de kunst wat meer zelfbewustzijn mag...

Mar 28

zijn er meer voorbeelden van keurige besturen van grote organisaties die er met de poet vandoor gingen dan van criminelen die als kunstenaar poseerden.

We dromen dus nog even verder van een wereld waarin vertrouwen weer serieus genomen wordt. Zie een kunstenaar net zo min als dief als dat je een ouder met een rare achternaam als fraudeur kunt aanmerken.

Dat vertrouwen zal wederzijds werken, en dat is weer goed voor de stembus.

Word nu lid en ontvang **GRATIS** een

Boekomslag De Kunst Van Anders

exemplaar van het boek van Renée Steenbergen. Inschrijven.

Bestaande leden kunnen het boek gratis in beperkte oplage ontvangen. Log in en lees op deze plek hoe. Inloggen

Waardeer dit artikel!

Als je dit artikel waardeert en je waardering wilt laten

Nieuwsbrief Cultuurpers

Nieuws en achtergronden van het Cultureel Persbureau

By Cultureel Persbureau · Over 1,000 subscribers

Typ Subscribe

By subscribing you agree to Substack's Terms of Use, our Privacy Policy and our Information collection

substack

Zo werkt Cultuurpers!

THEATERKRANT

BUITEN DE KADERS IS HET LEEG – DE STRUGGLE VAN PERFORMANCE EN HEDENDAAGSE DANS

Moos van den Broek
2 januari 2023

Nederland heeft een uitstekende naam als het gaat om het voortbrengen van experimenteel, beeldend theater. Maar hoe gaan we de toekomst ervan waarborgen? Zoals van het werk van Veem House for Performance, dat al jaren probeert te overleven in Amsterdam? Een beknopte schets van een circuit dat kopje onder dreigt te gaan in een stad vol potentie.

Amsterdam vormt van oudsher een vruchtbare bodem voor experimentelere theater- en dansvormen. In een stad vol vrije geesten ontstond vanuit grensverleggend bewegingstheater de mimeopleiding, uit het vooruitstrevend dansveld groeide een nieuwe dansopleiding. Niet veel later werd ook een postacademisch traject gelanceerd onder de bezielende leiding van beeldend kunstenaar Ritsaert ten Cate, die zich hard maakte voor

een interdisciplinaire praktijk. Dankzij deze bewegingen trok hot spot Amsterdam talent aan uit de hele wereld. Dat talent meert nog steeds aan, maar heeft het genoeg mogelijkheden in de stad om ook na de opleiding aansluiting te vinden bij de praktijk? De geschiedenis laat zien dat veel talent verdwijnt.

Veem House for Performance: die naam belooft iets. Doorgaans wordt het bezocht door het kunstenaars-circuit zelf om de nieuwste ontwikkelingen van collega's te volgen; naast die ontwikkelfunctie staat bovendien de uitwisseling centraal. Maar hoe is het nu met Het Veem? Ik vraag het algemeen en artistiek directeur Marga Kroodsma. 'We hebben (betaalbare) ruimte en naast de theaterruimte ook de Veemstudio erbij gekregen, er is een infrastructuur en een team met expertise. Maar makers en team moeten ook Fair Pay betaald worden. Met ons huidige budget kunnen we misschien drie makers laten resideren en begeleiden, dat vinden we te weinig'.

Met drie bijzondere en internationaal gelauwerde opleidingen als de Mimeopleiding, School voor Nieuwe Dansontwikkelingen en Dasarts heeft Amsterdam in potentie alles in huis voor vernieuwing in de performing arts. Alle drie, en zelfs ook de uitvoerende dansopleiding van de Theaterschool Amsterdam, hebben ze een naam als het gaat om het voortbrengen van sterke kunstenaars. Ik noem er een paar: Florentina Holzinger, Jaha Koo, Christos Papadopoulos, Sam voorheen Samira Elagoz, Jefta van Dinther, Cherish Menzo.

Maar hoe staat het met de mogelijkheden na de opleiding? Wanneer we teruggaan in de tijd zien we dat Amsterdam zestien jaar geleden nog vier plekken had die een verbinding konden leggen tussen opleiding en praktijk; Gasthuis en Frascati (gefuseerd in 2007), Danswerkplaats (later Dansmakers, onlangs opgegaan in ICK) en Veemtheater nu Veem House for Performance. Inmiddels zijn er nog twee autonome plekken over: Productiehuis Frascati en 'Veem'.

Laatstgenoemde had lang de beste papieren om juist het performance circuit aan zich te binden. Veem House for Performance – Stichting Het Veem Theater – werd in 1986 opgericht door Jeannette Smit, later directeur van Theater Bellevue. Lange tijd functioneerde het in de marge en bediende het een bescheiden groep experimentele makers. Een periode lang maakte het zich expliciet hard voor de mime, een andere periode opende het daarnaast ook de deuren voor dans- en performance. De focus op beeld en beweging bleef een rode draad. Met het overleven worstelt de organisatie al een poos, landelijke middelen zijn er al langer niet. Reden voor voormalig directeur Anne Breure om in het voorlaatste kunstenplan activiteiten naar buiten toe te reduceren. Ze introduceerde het concept 100 Dagen Huis en perste de publieke activiteiten samen. De rest van

het jaar bleven de deuren demonstratief dicht. Veem koos voor kwaliteit in plaats van kwantiteit naar de waarden van Fair Practice. Het statement mocht niet baten. In de laatste subsidieronde vond het huis weliswaar iets meer stedelijke middelen, maar landelijke middelen bleken onmogelijk aan te vragen in het nieuwe systeem.

Kroodsma: 'Vanuit onze ontwikkelfunctie ondersteunen we makers en zoeken we externe middelen voor hen via projectgelden of trajecten (als 3Packagedeal), maar daar zit wel een einde aan. Willen we meer betekenen dan hebben we een landelijke match nodig. Het AFK (Het Veem ontvangt 270 duizend euro per jaar van de stad Amsterdam) is een zeer meedenkend fonds, maar de Amsterdamse middelen zijn niet afdoende. Doordat we niet landelijk ondersteund zijn, zijn we bovendien coronabonussen misgelopen. Iedereen hier heeft er altijd de schouders onder gezet. We hebben freelancers doorbetaald, zoveel mogelijk makers alsnog plek proberen te geven. Maar dit voorjaar konden we de contracten van sommige werknemers niet verlengen, we missen continuïteit. Daar bovenop kunnen we onze uitwisselingsfunctie niet waarmaken, ik heb het dan over Het Veem als ontmoetingsplek van makers. Daar is het budget niet toereikend voor.'

'Ik zie een hiaat in de omarming van werk dat buiten de kaders valt.' Aan het woord is theatermaker Julian Hetzel. 'Ook bij een vooruitstrevend huis als Frascati, dat zich de laatste jaren binnen het productiehuis meer richt op teksttheater en minder op performing arts. Dat heeft ongetwijfeld te maken met het maken van keuzes door minder financiële armslag, maar leidt ook tot het verdwijnen van uitdagende en experimentele werken en formats. Ik heb vaak het gevoel dat het in Nederland meer om kwantiteit gaat en niet om artistieke kwaliteit; om speelbeurten en publiekscijfers.' Met zijn zeer onconventionele kunst vond Hetzel eerst aansluiting bij Frascati en Spring Performing Arts Festival in Utrecht, later vond hij mogelijkheden bij Campo in Gent. Mede dankzij de investeringen van deze partners vond Studio Julian Hetzel structurele ondersteuning bij Fonds Podiumkunsten, en op de valreep ook bij de Gemeente Utrecht.

Het performance circuit 'verhuist' steeds vaker naar andere Nederlandse steden, waar makers worden opgepikt door producerende festivals, die minder last lijken te hebben van het 'profileringsverhaal'. Of naar het buitenland waar meer speelruimte is voor het experiment in het algemeen. Vooral Vlaanderen is een goede bodem voor doorstromers. Hetzel: 'Ik heb veel gehad aan de investeringen van Campo, die mij hebben opgepikt op een moment dat ik meer armslag nodig had. Nu laten we elkaar weer los. In Vlaanderen ligt meer nadruk op artistieke kwaliteit. Er zijn ook plekken die jouw werk kunnen afzetten, omdat ze daarvoor het juiste

internationale netwerk hebben. Ik denk dat veel van mijn werk niet af te zetten is via een bestaand Nederlands verkoopbureau, het past niet altijd in de standaard. Toch ben ik ervan overtuigd dat er een publiek voor is. Dus doen we het zelf maar.' Hetzel vindt de ontwikkelingen binnen het experimentele aanbod zorgelijk. Daarom is hij in gesprek gegaan met Dries Verhoeven en Boukje Schweigman, over vernieuwende presentatievormen bijvoorbeeld.

Intussen geeft Kroodsma nog niet op. Ze is van plan om opnieuw aan te vragen in de volgende ronde, en dat die er nu snel aankomt lijkt een voordeel. Nog eens twee jaar extra in de huidige situatie voortzetten, is geen optie. In die volgende ronde zal Veem moeten concurreren met producent Frascati, die de landelijke middelen maar ternauwernood toegekend kreeg in de vorige subsidieronde. Het voerde samen met PLAN Brabant een lange lobby. Het budget kwam, zij het met forse mindering. Een fusie ziet Kroodsma niet zitten. Een stad als Amsterdam kan en moet meer ontwikkelplekken hebben, vindt ze. De geschiedenis leert echter dat het een voortdurend gevecht is te overleven, door structurele tekorten en daarbij de wens tot het behoud van panden. Na een lobby van twintig jaar kwam het Amsterdamse Danshuis er uiteindelijk niet, om maar een voorbeeld te noemen. Inmiddels speelt ook de landelijke politiek een rol, die de nadruk legt op landelijke spreiding en die inhoudelijk nieuwe accenten legt. Een hele geschiedenis kan daardoor zomaar van de tafel worden geveegd; zo kwam Frascati Producties de BIS niet in tijdens de laatste ronde en nieuwkomer Likeminds wel.

In Amsterdam proberen collectieve kunstenaarsinitiatieven de discussie te voeden en de positie van onafhankelijk kunstenaars te versterken. Zo werd BAU bijvoorbeeld opgericht, een platform dat zich inmiddels ook als ontwikkelplek profileert met residenties voor mid-careers. Relatief nieuw is het platform Greenhouse, dat is gelieerd aan Het Veem. Goed dat kunstenaars zich inzetten en zich onderling mobiliseren, maar leidt het niet ook tot versnippering in het veld als daar weer nieuwe organisaties zoals BAU mee worden opgetuigd? Een maker die balanceert op het snijvlak van de praktijk en het instituut, is Francesca Lazzeri, werkzaam als onafhankelijk kunstenaar (onder andere binnen het voormalige collectief Wild Vlees); inmiddels is ze ook dramaturg bij Frascati. 'Het probleem is al heel oud. In een stad als Amsterdam is enorm veel concurrentie. Er leven heel veel kunstenaars, waardoor de doorstroom groter is dan in andere steden.'

‘Kunstenaars wijken daarom uit naar andere plekken. Met Wild Vlees hadden we, naast Frascati, een goede partner aan Festival Boulevard, dat zijn publiek jarenlang heeft meegenomen in de ontwikkelingen, waardoor het open staat voor minder conventionele vormen van theater. Dat was heel prettig.’ Speelbeurten zoeken bij de geijkte plekken in Nederland levert vaak weinig op, vormonderzoek is vooral gebaat bij een internationale context. Lazzeri: ‘Precies dat is voor internationale makers een probleem. Ze spreken bovendien de taal niet en hebben andere culturele referenties; waar moeten ze naar toe?’ Toch waarschuwt ze ook voor al te veel introspectie. ‘We moeten ook buiten onze eigen bubble blijven kijken’. Lazzeri onderschrijft dat de kwaliteit van de opleidingen heel hoog is. Er één opgeven is geen oplossing, vindt ze, net zomin als fuseren. De Mime Opleiding en S.N.D.O. zijn te verschillend en functioneren zelfstandig. En bovendien: waarom zouden ze moeten fuseren als ze allebei heel hoog aangeschreven staan?

Amsterdam blijkt als metropool te vol en te vluchtig om makers langere trajecten te bieden. Te versnipperd om de ontwikkelingen in de performing arts te consolideren. Hoe gaan we de toekomst ervan waarborgen? Het landelijke (spreidings)beleid beperkt de kansen en Covid heeft het er ook niet gemakkelijker op gemaakt. Conservatisme ligt op de loer. Met zijn vermaarde en spraakmakende opleidingen heeft Amsterdam een enorme voedingsbodem voor jong talent en vernieuwende vormen. Maar het talent droogt op en verdwijnt naar gastvrijere steden, landen en huizen. Het wordt hoogtijd dat de stad Amsterdam investeert in een gezond klimaat voor makers uit de hedendaagse dans en performance.

Foto: Tim Stet

Amsterdam **Francesca Lazzeri** **Frascati Producties** **Julian Hetzel** **Marga Kroodsma** **performance** **Veem House for Performance**

Dossiers

Theaterkrant Magazine januari 2023

THEATERKRANT

ROTOR, Veem House for Performance, Schweigman&, OHIJ

ROTOR#3 – Sisyphus Machine

ROTOR LAAT DE ZINLOOSHEID VAN DAGELIJKSE COMPETITIE ZIEN

Boukje Cnossen
17 juli 2023

Gezien op 14 juli 2023, Over het IJ Festival, NDSM Theater, Amsterdam

Een smal metalen laddertje dat over katrollen loopt, waardoor het in een lus blijft doorlopen, met daaronder, op de grond, een berg stoffige lappen in groen- en grijstinten. Zo minimaal is het toneelbeeld dat Django Walon ontwierp voor *ROTOR#3 – Sisyphus Machine*. Twee spelers, Koen van der Heijden en Hidde Aans-Verkade, beklimmen om beurten de ladder, hun bewegingen monotoon en geconcentreerd. In gelijke tred klimmen ze omhoog, de enige variatie wordt gevormd door een arm die af en toe bungelt.

Dan gaan ze de competitie aan, althans zo lijkt het. Waar ze in het begin om beurten een korte pauze hielden door te rusten of een stukje textiel aan hun overall te naaien, beklimmen ze nu tegelijkertijd de ladder. Ze staan op elkaars handen en voeten en halen elkaar in, waardoor ze af en toe dramatisch omlaag vallen. Het tegen elkaar afzetten wordt steeds vindingrijker: ze steunen op elkaars schouders, hals en hoofd en storten zich in elkaars armen ter aarde.

Het is het soort competitie dat niet lijkt voort te komen uit individuele motivatie. Hun klimmen is monotoon, en ze doen met hun kleding denken aan bouwvakkers of mijnwerkers. Als ze elkaar uit de weg duwen heeft dit eerder iets dierlijks, iets vanzelfsprekends dat ingegeven wordt door het niet aflatende karakter van de taak die hen toebedeeld is: klimmen, altijd maar blijven klimmen.

Naast het indrukwekkende fysieke spel van Van der Heijden en Aans-Verkade, die samen het performance-collectief ROTOR vormen, is de derde hoofdrolspeler de muziek van Krijn Moons, die de toenemende risico's die de spelers nemen, meer lading geeft. De voorstelling balanceert soms tussen krachtig minimalisme en monotonie die dreigt te gaan vervelen.

De voorstelling is geïnspireerd door Albert Camus' lezing van de Griekse mythe van Sisyphus, die tot in het oneindige een rotsblok de helling op moest duwen. De Franse existentialistische schrijver zag in dat slepen een illustratie van het dagelijks leven: door zinloosheid gekenmerkt, en daardoor juist bevrijdend. ROTOR voegt hier nog het element van onderlinge strijd aan toe, waarbij nu weer de één, dan weer de ander een treetje voor ligt en daarbij de ander op zijn tenen trapt. Een poëtische en sterk vormgegeven voorstelling, die met een wellicht iets snellere opbouw aan de goede kant van de scheidslijn tussen verveling en minimalisme blijft.

Foto: Martina Fazekas

ELDERS

Nog geen andere recensies

THEATERKRANT

Anthony van Gog
Crowdkill

PRETTIG RUSTGEVENDE ERVARING OP LUIDE, INDRINGENDE BASTONEN

Joost Goutziers
6 december 2023

Gezien op 5 december 2023, De Nieuwe Vorst, Tilburg

***Crowdkill* is de titel van de nieuwe performance van Anthony Van Gog. Die titel maakt je als toeschouwer enigszins voorzichtig, te meer omdat de maker is geïnspireerd door bezoekers van metal- en punkconcerten die dansend rond de moshpits agressief en ongecontroleerd om zich heen meppen. Dan zijn er ook nog die waarschuwingen voordat het publiek de zaal ingaat: 'er is een stroboscoop', 'er zijn harde geluiden' en een uitspraak van Van Gog: 'ook een onaangename ervaring is een waardevolle ervaring'.**

Maar de ervaring tijdens *Crowdkill* is veilig en weldadig, kniebeschermers zijn niet nodig. Het stuk intrigeert en is prettig rustgevend. Ondanks of waarschijnlijk dankzij het luide, donkere, soms opzwepende basgeluid dat uit vier woofers komen. Publiek zit daaromheen, de danser beweegt er middenin.

De performer in *Crowdkill* is de Griekse danser Evangelos Biskas, hij studeerde aan de Fontys Dansacademie in Tilburg. Hij beweegt zowel krachtig, abrupt en hoekig als soepel, fijntjes en vloeiend. Ook beschikt hij over een uitgesproken mimiek.

Het publiek komt de zaal binnen, met of zonder oordopjes en zoekt een plaatsje om de cirkel met daarin vier enorme geluidsboxen. De ene toeschouwer zit, een ander blijft staan. Op de vloer zijn vier draden gespannen met microfoons aan de uiteinden. Die blijken het geluid van de bewegingen van de danser te verspreiden, maar in het begin van de performance ook de geluiden van de toeschouwers die een gemakkelijke houding zoeken.

Biskas zit op de grond, in een zwarte broek en met een ontbloot bovenlijf. Langzaam schuift hij door de cirkel. Dat doet 'ie laag bij de grond, hij beweegt op zijn billen, iets later ook op zijn knieën. Kronkelend en slepend. Het zaallicht is aan, de toeschouwers zien de danser en elkaar. Elke beweging is versterkt hoorbaar en klinkt als bonzen op de houten vloer.

Het patroon verandert. Biskas komt steeds meer omhoog, half overeind, bijna staand en het intense diepe basgeluid zwelt aan. Het licht is dan al gedimd. Het hoogtepunt zit halverwege de performance. Biskas staat overeind, helt voorover, naar de zijkanten, hij springt als een dolleman in het rond en zijn armen en benen bewegen alle kanten op. Inderdaad, dit doet denken aan de bewegingen van een crowdkiller tijdens een concert.

Het bijzondere van deze scène is de werking met licht en geluid. Het basgeluid is indringend, lijkt op het wentelen van de wieken van een helikopter. Het stroboscooplicht, met veel lange, donkere momenten, maakt dat dit deel van de performance oogt als fotoreportage van een uiterst geconcentreerde danser. Als toeschouwer beweeg je mee, althans het innerlijk. Het diepe basgeluid dringt het lijf binnen en resoneert in de buik, in het hart, trilt in het hoofd, bij de slapen.

Als het licht toeneemt, verandert de beweging van de danser. Hij beweegt traag, net als in het begin van de performance, maar staat rechtop en hij loopt. Hij oogt als een drenkeling met zijn natte haren en bezwete lichaam. Als iemand die uitgeput, wankelend de golvende zee uitstapt en niet weet waar 'ie is. Lange natte zwarte haren lopen als gestileerde strepen over zijn gelaat.

De Vlaamse performer en geluidskunstenaar Anthony van Gog zat op de Toneelacademie in Maastricht en studeert nu filosofie in Antwerpen. Eerder maakte hij onder meer *Heartscore*, een duet met twee performers met microfoons op het lijf, dicht bij hun hart. Die hartslag beïnvloedde de bewegingen en de bewegingen de hartslag.

De maker omarmt het experiment en werkt vanuit een wetenschappelijke visie. Zo is hij zeer geïnteresseerd door wat hij noemt het zelfloze lichaam. Dat is de vaststelling dat een mens geen vaste kern heeft, maar dat de identiteit zich vormt door te spiegelen aan wat buiten hem of haar gebeurt. Hij maakte *Crowdkill* bij Dans Brabant en Veem House of Performance.

De beschrijving van de voorstelling klinkt rationeel. Toch kijkt het publiek bij *Crowdkill* niet naar een wetenschappelijk experiment. Het is een indringende ervaring die binnenkomt, niet in het minst door het overweldigende, overheersende geluid uit de woofers. Als Evangelos Biskas wentelt en de sound dezelfde associatie oproept, dan smelten bewegingen en de persoonlijke ervaring kort even samen, althans ze raken elkaar.

Foto: Bas de Brouwer

THEATERKRANT

WINTERNIGHTS EN COME TOGETHER PRESENTEREN INTERDISCIPLINAIR WERK EN WORK IN PROGRESS

Fransien van der Putt
27 januari 2023

***Winternights* in Maastricht en *Come Together* in Amsterdam zijn twee verschillende platforms, die de zoektocht naar alternatieve vormen van presentatie en programmatie van theater en performance gemeen hebben.**
Beide beleefden hun eerste editie in 2016 en waren daarmee deze winter respectievelijk aan hun zevende en achtste editie toe. *Winternigts* vond zoals altijd plaats in december, *Come Together* wisselde de afgelopen jaren tussen maart en januari.

Winternights noemt zich een podium voor *work-in-progress* en toont in het korte bestek van twee dagen en verspreid over vele locaties in Maastricht onaf werk van uiteenlopende kunstenaars van de jongere generaties. Ze zijn opgepikt door de Maastrichtse organisaties SoAP en ViaZuid en door C-Takt uit het Belgische Limburg (Genk en Pelt). De kunstenaars werken vanuit heel Nederland en België, en dat lang niet altijd met tussenkomst van een Maastrichts masterprogramma in podium- of andere kunst.

Come Together (*a three day performance gathering*) werd opgericht in Amsterdam om de hoofdstedelijke performance-, mime- en dans-community bijeen te brengen, en dat juist in één theater, Frascati. Initiatiefnemers BAU, Veem, Nicole Beutler, Kerin Levi en (sinds de oprichting van *Greenhouse*) Boogaerdt/VanderSchoot wilden iets doen aan de onzichtbaarheid van de Amsterdamse performance-scene op de Amsterdamse podia. Het ontbreken van een structureel gefinancierd podium voor mime, dans en peformance in de hoofdstad is daar onder andere debet aan.

Ieder jaar gaat er daarom een *open call* uit, waaruit dit jaar achttien presentaties werden geselecteerd. De selectie vindt ieder jaar op een andere manier plaats, passend binnen het onderzoek naar alternatieve vormen. Dit jaar was dat volgens het zwaaf-kleef-aan-principe, waarbij de artistiek leiders binnen *Greenhouse* iemand voorstelden, die dan weer iemand voorstelde, ect. Ook hier is het de bedoeling dat de Amsterdamse collega's hun werk in verschillende stadia of formaten kunnen tonen.

Het inter- of postdisciplinaire is als fenomeen absoluut niet nieuw, maar het lijkt aan een nieuwe opmars te zijn begonnen. Behalve de buitenfestivals, die steeds belangrijker zijn geworden voor het tonen van experimenteel werk, lijkt hiervoor nauwelijks nog ruimte te zijn in de programmering van de gewone theaters. Tegelijkertijd zoeken veel makers ook plekken buiten het theater op, om op een meer specifieke manier het publiek te betrekken in hun werk, en ook natuurlijk om te ontkomen aan de vele regels en formaten, verplichtingen en kosten die verbonden zijn aan het spelen in de bestaande theaters.

Het gaat bij *Come Together* en *Winternights* om het testen van ideeën en vormen in de aanwezigheid van publiek, door ruimte te bieden aan werk dat nog "in process" is, van ervaren kunstenaars, maar ook van schoolverlaters en andere beginners. Juist in de samenwerking tussen verschillende vormen van expertise of interesse of het betrekken van publiek op een andere manier, kan het testen met publiek zeer nuttig of zelfs onontbeerlijk zijn, en is iedereen op een bepaalde manier een beginner. De gangbare programmering hanteert meestal een indeling in disciplines, waardoor inter- of postdisciplinair werk moeilijk te plaatsen valt, wat als gevolg heeft dat makers van dit soort werk maar weinig vlieguren kunnen maken, tenzij ze worden opgepikt door buitenfestivals.

Come Together heeft met *Winternights* ook gemeen dat het veel waarde hecht aan de ontmoeting van kunstenaars onderling. Hoewel de uitwisseling tussen kunstenaars vaak als een interne kwestie wordt afgedaan, ook omdat soms de indruk ontstaat dat alleen nog collega's elkaars werk komen zien – ons kent ons – is het in werkelijheid zeldzaam dat kunstenaars uitgebreid het werk van collega's zien, laat staan dat daar open over wordt gecommuniceerd.

Opvallend aan *Winternights* is dat het ook duidelijk ruimte maakt voor de terugkoppeling naar het publiek. Standaard wordt er vooraf, tijdens of na de sessie door makers uitgelegd in welk stadium van het creatieproces de presentatie valt, welke vragen ze hebben of welke kwesties hen bezighouden. Sommigen gaan uitgebreid in gesprek met het publiek ter plekke, anderen stellen formuliertjes of een logboek ter beschikking om opmerkingen en vragen op te halen.

Bij *Winternights* duren presentaties nooit al te lang en worden ze meerdere malen op een dag herhaald. Hierdoor kan iedereen met gemak van locatie naar locatie wandelen of fietsen en blijven de gesprekken met een kleine groep toeschouwers ook intiem. Op een centrale plek – dit jaar was dat de zeer stemmige Lutherse kerk in de Hondstraat – wordt er samen gegeten en gedronken en kunnen publiek en makers verder praten.

Waar *Winternights* op locatie functioneert – dat wil zeggen dat je van ateliergebouw naar toneelacademie, van winkelcentrum naar hotel loopt om op diverse plekken iets te zien, en sommige kunstenaars ook daadwerkelijk een tijd op die plek hebben gewerkt – had de organisatie van *Come Together* er dit jaar voor gekozen alles in de

drie theaterzalen van Frascati te laten plaatsvinden, en niet nog andere mogelijke ruimtes in het gebouw te benutten, zoals eerdere edities het geval was.

Het was lekker druk in Frascati en er waren dit jaar ook bijzonder veel artistiek leiders en programmeurs onder het publiek. Die grote hoeveelheid publiek zorgde voor een fijne buzz, maar het bracht ook met zich mee dat de presentaties in de theaterzalen de spanning van een voorstelling kregen. Wat dat betreft is *Winternights* door de jaren heen intiemer gebleken, juist in het contact tussen publiek en makers. Ondanks het grote aantal kunstopleidingen en de vanzelfsprekende internationale contacten, lijkt Maastricht toch het voordeel te behouden van een plek in de luwte. In de randstad lijkt zo'n ongedwongen ontmoeting moeilijker om te organiseren, omdat de ruimte voor experiment daar op allerlei manieren zo onder druk staat.

Dramaturg van Via Zuid Joost Segers, die overigens ook voor Spring Academy in Utrecht werkt, formuleert het als volgt: 'Het gaat niet om de kwantiteit van de ontmoetingen, maar om de kwaliteit. Dit resoneert ook met de vorm van reflectie die ontstaat tussen makers van verschillende generaties, met uiteenlopende vakinhoudelijke achtergronden en interesses. Het is de kwaliteit van het proces van uitwisseling dat telt en niet de hoeveelheid werken of kaartjes voor voorstellingen.'

Het bezoek aan *Winternights* is gratis. Dat kan omdat er drie productiehuizen achter het platform zitten, maar ook de 10 euro per avond die *Come Together* rekende, is buitengewoon schappelijk. Deelnemers aan *Come Together* kregen dit jaar in overleg 500 tot 1300 euro onkostenvergoeding. Het evenement wordt via de netwerkorganisatie *Greenhouse* geproduceerd door Nicole Beutler Projects en Theater Frascati, dat niet alleen ruimtes en personeel ter beschikking stelt, maar ook financieel bijdraagt.

Nuno Blijboom schreef zojuist op Theaterkrant over Trespassing, dat net als *Come Together* afgelopen weekend in Amsterdam plaatsvond. Charles Pas en Puck van der Werf onganiseerden met een kledingmerk en een gallerie een performance-avond, waarin juist de ontmoeting met publiek en vrijheid in de presentatie centraal stond.

Volgende week staat in De Brakke Grond, eveneens in Amsterdam, *Beyond the Black Box* op het programma. Het festival, geproduceerd door De Brakke Grond, SoAP, C-Takt en Platform 0090, dat vanuit Antwerpen en Instanboel opereert. 'Beyond the Black Box nodigt makers én publiek uit om te experimenteren met vorm, ruimte en tijd. [..] Vergeet de conventies, en dompel je onder in nieuwe ervaringen op onverwachte plekken en momenten.'

Heel opvallend tijdens *Winternights* was dat de artistiek leiders en vaste kunstenaars van het platform, met name zij die werkzaam zijn via SoAP, de *hospitality* verzorgden – publiek ontvingen, afwasten, de weg wezen, informeerden, de bar draaiden – terwijl een nieuwe generatie makers hun werk presenteerde. De oudere garde van SoAP is nu te zien tijdens *Beyond the Black Box*: Rita Hoofdwijk, Paulien Oltheten, Salomé Mooij, Johannes Bellinkx, samen met andere wat oudere gedienden van het circuit, waarvan je je blijft afvragen waarom het geen breder publiek kan bereiken: MOHA, Jija Sohn en Robbert&Frank Frank&Robbert.

Foto: Winternights, Pedro Morato Gabao

THEATERKRANT

Vincent Riebeek

Don’t clap for Crap (not another shit show)

BEVRIJDE LICHAMEN NODIGEN UIT TOT EEN LEVEN VOORBIJ DE BEPERKENDE CLICHÉS

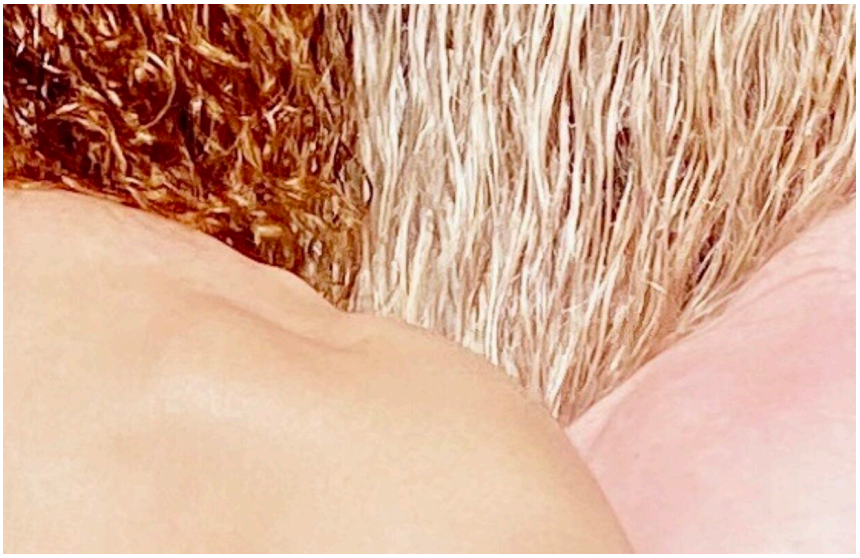

Javier López Piñón
6 juli 2023

Gezien op 4 juli 2023, Julidans, Internationaal Theater Amsterdam

Voordat het publiek de zaal betreedt, wordt het verzameld in een voorgeborchte alwaar het gewaarschuwd wordt, niet door een engel met een vlammend zwaard maar door een prozaïsch geprinte disclaimer die de toegang tot de hemel of hel afraadt voor iedereen onder de achttien. Vervolgens gaan de deuren open en betreedt het publiek een studioruimte, alwaar een van de twee performers rondrijdt op wat in het halfduister lijkt op een gewatteerde elektrische speelgoedauto.

Dit is het begin van een reeks situaties waarin de lichamen van Vincent Riebeek en Nica Rosés een *remake* uitvoeren van een dertien jaar oude performance die onder de titel *Kein Applaus für Scheisse* toentertijd door Riebeek met collega Florentina Holzinger uitgevoerd werd.

Deze twee performers interpreteren de uitdrukking 'sisters under the skin' op hun eigen radicale wijze. In lingerie-achtige kledingstukken tot piemelnaakt portretteren zij een (hun?) zusterlijke relatie. Alle disciplines worden ingeschakeld: een dialoog die in de verte doet denken aan Albee's *Virginia Woolf,* muzikale nummers die door Riebeek of Rosés of soms samen gezongen worden, gedanste duetten, zelfs circusacts komen voorbij. Ook wisselen ze voortdurend van gender.

In het begin is de geluidsversterking te overstuurd om de teksten te kunnen volgen, maar later zijn de dialogen goed te volgen en vangen wij een glimp op van een stadium uit een relatie die voorbij zijn hoogtepunt lijkt te zijn. De verschillende stadia van de relatie lijken de leidraad te vormen voor deze voorstelling en alles wordt bijeengehouden door de lichamen die op allerlei manieren in de scènes betrokken worden. In de liefdesscène die aan de dialoog voorafgaat bijvoorbeeld, braakt Riebeek blauw vocht over het lichaam van Rosés. In het begin al penetreert Rosés met een opblaaspenis Riebeek waarna een gymnastische reeks variaties volgt die soepeltjes in elkaar overgaan, alsof er moeiteloos Chinese puzzels worden gelegd.

In een later stadium, als Riebeek langdurig de vloer ondergeplast heeft, is daardoor een perfecte glijbaan op de balletvloer gecreëerd waarop Rosés elegant – als een sequentie uit een Busby Berkeley-film uit de jaren '30 van de vorige eeuw – dansjes uitvoert in bevallige patronen.

De kern van de voorstelling wordt gevormd door een aanstekelijke dans van beide performers. Op verschillende manieren en door verschillende dansers en choreografen is in het verleden weleens onder woorden gebracht dat dansen in essentie niets anders is dan doelloos bewegen teneinde een gevoel van gelukzalige bevrijding op te roepen en dit duet is daar de perfecte illustratie van. De dansstijl is losjes gebaseerd op show- en musicaldans, doorspekt met zowel acrobatiek-elementen als klassieke *grand écarts* en wervelende *pirouttes*. Fred Astaire glimlacht om de hoek af en toe mee. Tegelijkertijd is het hele duet een striptease-act, waarbij de dansers niet zichzelf, maar elkaar van hun kledingstukken ontdoen.

Die kledingstukken bestaan uit doorkijkelementen, straps, elastieken, langharige pruiken: verhulling of bescherming is nooit hun doel, eerder willen zij het lichaam bij elkaar houden en benadrukken. Eenmaal geheel ontkleed breekt het moment aan waarop Riebeek gods water over gods akker laat lopen via het hierboven al genoemde effect.

Ook in de liederen is de liefde(srelatie) het verbindende thema: terwijl Riebeek zingt, verstrikt Rosés zich in complexe posities, meters boven de vloer hangend aan lange banen stof. Tegen het eind van het lied doet ook Riebeek mee en wordt aldus een afsluitend slotbeeld gecreëerd.

In een finaal duet, dat functioneert als een toegift, zingen beide performers onder gitaarbegeleiding van Rosés een poëtisch-banale tekst over kunstenaarschap, relaties, de dood. De hele voorstelling voelt aan als een volstrekt eerlijke poging het publiek te engageren in een bepaalde levenswijze, bevrijd van opgelegde restricties en aannames. Ook al mag het ogenschijnlijk zo lijken: de voorstelling is helemaal niet bedoeld om het publiek te epateren. Misschien was dat dertien jaar geleden nog wel of enigszins het geval, maar nu is het eerder een volstrekt integere demonstratie van een manier van in het leven staan, voorbij beperkende clichés, kortom: een leven dat misschien wel alleen verwezenlijkt kan worden binnen de codes van het live theater.

De gebruikte acties en beelden zouden afstand kunnen creëren tussen performers en publiek, maar ze komen eerder over als een uitnodiging. Er is geen verhaal, er is geen ontwikkeling: het gaat om aspecten van het zijn en alles wordt bij elkaar gehouden door het lichaam, want dat is wat hier zelf optreedt, inclusief de functies die meestal *en publique* vermeden worden.

Foto: Julien Alembik

ELDERS

DE VOLKSKRANT

★☆☆☆☆

'Riebeek en Rosés gingen in hun remake volledig onderuit op de ondergezeken vloer. Ingehaald door de tijd bleven hun blote lichamen en schor gezongen kelen steken in klungelige seksacrobatiek en valse showbizzparodieën.' Annette Embrechts

NRC

'*Don't clap for crap* is weer een feest van koddige wansmaak met naakt, braken, penetratie en plassen dat óók nog lief is. Bovendien blijken Riebeeks blondgepruikte vrouwelijke persona en de Argentijn Nica Rosés een pleidooi te houden voor (zelf)acceptatie en tegen cliché's over wat goede kunst zou moeten zijn.' Francine van der Wiel

TROUW

'Petje af voor de Nederlandse Vincent Riebeek als zijn eigen vrouwelijke alter ego. Ze laat zich penetreren door haar 'beste vriend/in' Nica Roses, doet een plasje op de bühne en er gebeuren nog veel meer onoorbare dingen, maar Riebeek maakt er poëzie van door zich en passant als een blond bepruikt orakel door Grote Vragen over kunst en gender heen te tijgeren. Met lichaamssappen als smeerolie.' Alexander Hiskemuller